

Zon

Yesus nugau Ze Naliupet Zon nug sikut weun

Agau e nugau zebigeg

Yesus Mesgai wag simai darena, wai 60 mazicina, Zon nug Yesus nugau ze sikut weun. Du tub wanib Zon, go Yesus nugau tapaimaraneun du tub, gonun, duail el asiu go nug agau go sikut weun dabilanem. Yesus go Uwait nugau Nag pet, gonun, go ig Uwait ein sul abai migabun em e ebu usaleun. Gonug ig igual igul eg ebuan imaigeun, bo, ig goen igual oigeb petak ab tam. Go igual uhu oimai, noumeun, ig go en dabelab tam, gonun, ig goen dabelabun aimai, Zon nug agau e sikut wai migeun.

Agau e sesamorabun ze

- 1:1-18 Yesus go eru eiman alaimai, em e ebu usaleun.
- 1:19-51 Ze ziwaraneu du, Zon go salau mina mina, Yesus nug gonugau tapaimarabun dudu tutak tutak ularena, alemen.
- 2:2-12:50 Yesus nugau tapaimaraneun duail el goagal ameag nug araog salau mina, uligemen.
- 13:1-19:42 Yesus go Zerusalem ban uzan beteimai, go duail el ze awaraimai, igul ipal abai mareun. Guzenaimai, go noumeun.
- 20:1-31 Yesus go noumaimai, koli usai zuna, gonugau duail el goagen uligemen.
- 21:1-25 Ziwas tub ebu, Yesus go koli Galili agaig zuna, gonugau tapaimaraneun dudu agen go

uligemen.

Awau dabun ze araog usaleun.

¹ Get get pet, Uwait go em e patai mab tam ebu, Ze dareun. Ze go gue Yesus. Ze go Uwait nug dual dareun. Ze nug go Uwait. ² Go getal pet Uwait nug dual muzmuz dacaneun.

³ Ze go nug ece unum usalai meun. Ece ipal go abu tub eiman zuab tam. Ece unum zoun Ze nugtal patai meun. ⁴ Awau dabun gusig go ebu umkoskos dareu, awau dabun gusig go sil al duaillel marena, pianem. ⁵ Al gonug umaum hilai hina, hilanau usalaneu. Umaum nug al go zilacurabun iboin tam.

⁶ Du tub usaleun. Gonugau wanib Zon. Go Uwait nug palautina, aleun. ⁷ Gonug duaillel al go en awarabun aleun. Guzenina, duaillel unum go ze go doimai, goagal oiagab ze go en petak abun awareun. ⁸ Zon nug go al tam. Go gaul al go ses zoidareu, gonugau ze amegai em e ebu duaillel al go en awarabun aleun. ⁹ Al go petak. Al go zoi dareu nug em e ebuan duaillel unum al hilaraba, goagal oiagab oug hilai amau.

¹⁰ Gonugtal em e patai meun. Go em e ebu alai dareun, bo, em e ebuan duaillel ag go abe i memen.

¹¹ Go gonugau ban meun uzan beteun, bo, go ebu gonugau ug agen siksikaimai, go imab tam.

¹² Guzenina, duaillel ipal agal oiagab petak emen agen go imaiemen. Guzenina, go nug duaillel go agal oiagab go en petak emenin imaraimai, Uwait nugau gelegul alegal tapai mareun. ¹³ Ag Uwait nugau gelegul usalabun ag em e ebuan memeagar agal esepag sil patarai mab tam. Uwait nugau Ah

Wes nug patarai meun, gonun, Uwait nug tutak agal memeag.

¹⁴ Ze go du sul alaimai, ig ula ebu alai dareun. Gonug gonugau ougab naliu mui eiman, ig isanigeimai, gonugau petak igul abai migeun. Go gonugau memeg, Uwait, nugau nag tutakpau. Guzenaimai, memeg nugau gusig banou oi alina, ig gusig go pemun.

¹⁵ Zon nug go en eneun. Gonug duailel guzenai awareun, “Iz du go en getal guzenai awarane-min, ‘Du tub go iz seiab ses zoi dareu, go izal Dubanou Ban. Izal anikai nug iz zoliwau tam ebu go dareun.’ ” ¹⁶ Ig duailel naliu tam, bo, gonugau ougab naliu mui eiman ig umkoskos isanigeimai, suban gumiganeu. ¹⁷ Uwait nug gonugau kasai ze Moses nugau ebeg ebu mina, go nug duailel kasai ze go sesamorabun awaraneun, bo, Uwait nug Yesus Kristus palautina, gonugau ougab naliu mui eiman isanigena, gonugau nag nug gonugau igul petak mui, gonugau ougab naliu mui, abai migeun. ¹⁸ Du tub Uwait nugau enib piab tam. Uwait nugau nag tutak go han Uwait, gonun, go memeg waugab daimai, go nug ig memeg abai miganeu.

Ze ziwaraneun du Zon nugau ze.

(Matiu 3:1-12; Mak 1:1-8; Luk 3:1-18)

¹⁹ Zuda dudu banban agen Zerusalem uzanan Uwait ula dacanemen dudu ipal mui, Liwai dudu ipal abai ereg palautarena, betei Zon kanabemen, “Na du in?” ²⁰ Guzenina, Zon nug ze go wagemab tam, go nug duailel unum darena ze araog awareun, “Iz Kristus tam.”

21 Goagen koli kanabemen, “Guzenem aba, na in? Na Uwait nugau ze doimai, awaraneun du Elaiza ta?”

Gonug koli awareun, “Tam.”

Goagen koli kanabemen, “Na Uwait nugau ze doimai, awaraneu du Uwait nugtal tapai mizeun ig gumei daremun du ta?” Gonug awareun, “Tam.”

22 Goagen kolital guzenai kanabemen, “Guzenaimai, nagen ig aigen, na du in? Ig dudu banban agen palautigena, alemn, ig ze koli oi betei awaramam, gonun, na du in aba nagtal aigamam.”

23 Zon nug guzen eun, “Getal Uwait nugau ze doimai, awaraneun du Aisaia nug guzenai sikut weun,

‘Du tub nugau zeu nug du tamacag uzan em ula ebu ulaimai, guzeneu, “Dubanou Ban nugau abu suban kalai moron. Gonugau abu tuguiai moron.” eun. *Aisaia 40:3*

24 Parisi dudu ipal agen dudu go palautarena, betemen. 25 Goagen koli go guzenai kanabemen, “Na Kristus Uwait nug gonugau duaillel koli imarabun tapai mizab tam, na Elaiza tam, na go Uwait nugau ze doimai, awaraneu du han tam aba, na einen duaillel ze ziwaranem?”

26-27 Zon nug koli guzenai awareun, “Iz duaillel ze sil ze ziwaranem. Bo, du tub ag ula tapai dareu, ag du go i abiu, go iz seiab ses alai dareu, bo, go du banou, iz du naliu tam, gonun, iz gonugau arab ebuan arab galau oi habun go iboin tam.”

²⁸ Betani uzan, Zordan ze gasag tubaim, am zuaneun eiman go ebu, Zon nug duailel ze ziwara-neun ebu, igul go unum usaleun.

Yesus go Uwait nugau Nag pet.

²⁹ Nineimai, umaseu, Zon go Yesus alina, peimai, eneun, “Ag uligan, ulibe du go Uwait nugau sipsip nag pet. Gonug em e ebuan duailel agal igul eg macanemen zilagai marabun aleu.

³⁰ Iz du go en getal ze maraimai, awaremin, ‘Du tub go iz seiab ses zoi dareu, go izal du banou awaremin, einen, izal anikai iz i soliwau ebu, go dareun.’ ³¹ Izaseu sag go du go in iz i abiu, bo, iz alai Israel duailel go abai marabun ze ziwaranem.”

³² Zon nug kolital eneun, “Iz Uwait nugau Ah Wes Emes ulagaimai, meg kurumuk sul, alaimai, go al dareun pemin. ³³ Iza han iz go i abiu, bo, Uwait nug duailel agal igul eg ebuan ailabun ze sil ze ziwarabun salau mileun. Gonug aileun, ‘Izal Ah Wes alai du tub al daba, na abiu mamam, du go tutak go nug duailel Ah Wes sil ze ziwaramau.”

³⁴ Zon nug kolital eneun, “Iz igul go guzeneun izatal pemin. Iz petak pet awarem, go Uwait nugau Nag pet.”

Yesus nug gonugau tapaimareu dudu tapai mareun.

³⁵ Nineimai, umaseu, Zon nugau tapaimareu dudu aliag Zon nug al koli go ebu tapai daremen.

³⁶ Go Yesus betena, peimai, eneun, “Ag uligan, go Uwait nugau sipsip nag pet.”

³⁷ Tapaimareu dudu aliag go Zon nug ze go awareun doimai, go Yesus sesamorai betemen.

³⁸ Yesus nug dudu aliag go agen sesamorai betemen kekulai piaraimai, kanabareun, “Ag ein itanemen?”

Goagen koli auremen, “Du banou, tapaimiganem du, na eru ebu dacanem?”

³⁹ Guzenina, go nug koli awareun, “Ag piabun e zon.”

Guzenaimai, go sesamorai beteimai, gonugau dacanau zau pemen. Peimai, go al betei ninemen. Einen? Ziwas go umusig pet, em umutabun ena.

⁴⁰ Andru go Saimon-Pita nugau amag, go zaug al alemen. Go Zon ze ziwaraun du nugau ze doimai, zaug al Yesus sesamoremen. ⁴¹ Umaseu, Yesus nugau zau go uteimai, amegai beteimai, gonugau apag Saimon tuloroimai, aureun, “Ig Mesaia pemun.” (Wanib go Mesaia Hibru ze, Grik ze eiman Kristus anem. Go du go Uwait nug gonugau duail el koli imarabun tapai meun.) ⁴² Andru nug Saimon Yesus waugab imai betena, Yesus nug peimai, eneun, “Na Saimon, Zon nugau nag. Aiu ses nait wanim Sipas damau.” (Wanib go Sipas kekulaimai, Pita amam. Wanib gonugau zebigeg go ‘aiwag’.)

⁴³ Yesus nineimai, umaseu, go Galili agaig ebu bitabun dabeleun. Go beteimai, du tub wanib Pilip tuloroimai, aureun, “Na zoimai, iz sesamilen.”

⁴⁴ Pilip go Betsaida uzanan. Go Andru zaug Pita dual agal uzan. ⁴⁵ Guzenina, Pilip betei, Nataniel tuloroimai, aureun, “Ig du tub tularomun. Getal Moses nug kasai ze agau ebu du go en sikut weun mui, Uwait nugau ze doimai awaranemen dudu

ipal agen han go en sikut wemen. Gonugau wanib Yesus, Nasaret uzanan, Zosep nugau nag.”

⁴⁶ Nataniel nug eneun, “Nasaret uzan go ginampet. Ece naliu tub Nasaret uzan eiman alamau ta?”

Guzenina, Pilip nug koli aureun, “Na zoiba, uligen.”

⁴⁷ Nataniel go Yesus waugab bete betena, Yesus nug peimai, eneun, “Ag uligan! Du e aleu, go Israel du tuguanau pet. Go polu ze tub i macaneu.”

⁴⁸ Nataniel nug koli Yesus go kanabeun, “Na iz erunai abe milem?”

Yesus nug koli aureun, “Pilip na i ulizau ebu, iz na a sabug waugab hobi daremen peizemin.”

⁴⁹ Nataniel gue ze go doimai, aureun, “Du banou, tapaimiganem du, na Uwait nugau Nag, na Israel duaillel gumarabun du banou.”

⁵⁰ Yesus nug koli aureun, “Iz na a sabug waugab hobi daremen aizemin en na ounab petak em ta? Aiu ses nait amen nug gugeg banban beu beu pimam.” ⁵¹ Yesus nug kolital aureun, “Iz na petak pet aizem, aiu ses Mesgai im oitaba, Uwait nugau tibur inain Du Nugau Nag dareu sinen nonen, sinen nonen, ai dabi, na piaramam.”

2

Kana uzan du tub air oun.

¹ Gil aliag mazicina, Yesus nug Pilip Nataniel dual ulareun, uzan tub wanib Kana, Galili agaig ebu, du tub gil ainarai ebu, air oun. Yesus nugau anag gue duair go agal egarabun agal zaueim dareun. ² Go Yesus gonugau tapaimareu dudu han ereg duair go agal egarabun zaueim alabun ularena, alai daremen. ³ Go wain ze unum poina,

Yesus nugau anag nug Yesus guzenai aureun, “Du-
ailel wain ze poemen.” ⁴ Yesus nug koli aureun,
“Anikai, iz na ein igul mabun i ailen. Izal salau
mabun ziwias i zuau dareu.”

⁵ Gonugau anag nug koli wain ze gumanem
salau dudu awareun, “Gonug ag ein ze awaraba,
ag ze go sesamoran.” ⁶ Zauem go mis banban
wasolig dareun. Go Zuda agal igul ebeag ulusabun
guzenanemen. Mis banban tutak tutak, go *dram*
banou sul. ⁷ Yesus nug salau dudu awareun, “Mis
e oug ze unum kapai macan.” Goagen gonugau
ze doimai, go mis oug ze goriemen. ⁸ Guzenina,
go nug awareun, “Ze ipal goriaiban oimai, betei,
ee gumaneu du go muran.” Guzenaimai, goagen
ze go goriaimai, oi betei moromen. ⁹⁻¹⁰ Ee guma-
neu du gue go ze oi betemen zeun. Ze go wain
kekuleun. Go i abiu wain ze go eruan omen. Salau
dudu go tutak eruan omen go abiu. Guzenaimai,
ee gumaneu du go nug air awau oun du uloron,
alina, guzenai aureun, “Dudu ag amegai wain
naliu marena, zanem, wain naliu go unum zina,
aiu ses wain naliu tam marena, zanem. Bo, na
wain naliu e mina, dareun, ulis oi alem!”

¹¹ Go gugeg amegai, Yesus nug Kana uzan, Galili
agaig ebu, gonugau gusig banou abai marena,
gonugau tapaimareu dudu go en goagal oiagab
petak emen. ¹² Go guzenaimai, Yesus gonugau
anag amagul abai gonugau tapaimareu dudu mui,
Kana uzan utei, Kapaneam uzan beteimai, go ebu
ziwas asiu daremenin.

*Yesus nug dudu esab gau macanemen tempel
zauem daremen zamareun.*

(Matiu 21:12-13; Mak 11:15-17; Luk 19:45-46)

13 Ziwas go ebu, Zuda duailel agal zobu ziwas Izip emgasag utei alemen dabilanemen zobu, wanib Pasowa ziwas zoi darena, Yesus go Zerusalem ban uzan beteun. 14 Go Uwait ecesab muranemen zau banou oug simai, dudu agen bulumakau, sipsip, meg inain oimai, Nou Zauem go aiwag en dudu ipal marena, goagen gau mina, aiwag oi daremen ebu simai piareun. Dudu ipal aiwag ameg wanem han ereg simai daremen piareun. 15 Guzenaimai, go nug us ipal oimai, wakum maimai, egun go inain unum zobu zauan zamarendai, wanemen. Dudu aiwag ameg wanem dudu go agal biz unum esikai marena, goagal aiwag unum hilarai heun. 16 Dudu go agen meg inain aiwag en dudu ipal marabun daremen go nug gusig ze awareun, “Ecesab go unum oi alian! Ag izal mekai nugau zau go igwanem empip mabun uzan sul i usalai macan.” 17 Gonugau tapaimareu dudu agen Yesus nug ze go aneun doimai, ze tub Uwait nugau agau ebu dareu koli dabilemen. Ze go nug guzeneu, ‘Iz nait zau tuguianau suban naliu dabun en oiab oug ab sul elena, gonun, iz salau gusig oi darem.’ *Buk Song 69:9*

18 Zuda dudu banban agen Yesus nug igul go meun uligaimai, koli kanabemen, “Na ig ein gugeg abai migemen, ig abe mamam, na Uwait nug gusig go mizeun?” 19 Yesus nug koli awareun, “Bo, agen Uwait ecesab muranemen zau banou e tigalebi, izan gil ianai ainarai ebu sag koli asai mai.” 20 Goagen koli kanabemen, “Nait dabeleu, na Nou Zau banou tub gil ainarai mabun iboi ta? Dudu ag zau e memen wai 46 sag mazicina,

poemen.” ²¹ Bo, Yesus zobu zau go en anab tam, go gonugau enib en aneun. ²² Guzenaimai, Uwait nug Yesus noumeun koli usai morona, ziwaz go ebu, gonugau tapaimaraneun dudu agen ze go gonug getal awareun ze go koli dabilemen. Uwait nugau ze go nug en sikut wemen dareun mui, Yesus nug awareun ze en mui, goagal oiagab petak emenin.

Yesus go duaillel agal dabeleu go unum abe meun.

²³ Yesus go Pasowa ziwaz ebu, Zerusalem ban uzan daimai, gugeg beu beu guzenina, duaillel asiu go uligaimai, goagal oiagab go en petak emen. ²⁴ Bo, Yesus go ag en gonugau ougab petak ab tam, einen, agal oiagab oug agal dabeleu abe meun. ²⁵ Go nugtal duaillel go agal oiagab oug erunai pet dareu abe mareun, gonun, du tub nug duaillel go agal igul en aurabun iborain tam.

3

Yesus go Nikodemus al zeze meun.

¹ Du tub wanib Nikodemus, go Zuda duaillel agal du banou tub. Go Parisi du. ² Umaum tub, go Yesus dareun zaueim beteimai, guzenai aureun, “Du banou, ig abiu na tapaimiganem du banou. Uwait nugtal na palautizena, alemen. Na gugeg beu beu memen sul du tub nug mabun iborain tam. Uwait nugtal du go al daba, petak go gugeg go mamau.”

³ Yesus nug koli aureun, “Iz petak pet aizem. Du in go koli awau i usalamau, du go gue Uwait nugau gumarabun uzan i pimau.”

⁴ Nikodemus nug koli Yesus kanabeun, “Du go banou usaleun erunai koli nanag ginampet usalamau? Go koli anag ougab oug simai, koli awau usalaimai, nuabun iboin ta?”

⁵ Yesus nug koli eneun, “Iz petak pet aizem. Du in go ze mui Uwait nugau Ah Wes mui ze ziwab tam, go Uwait nugau gumarabun empip i simau. ⁶ Dudu ag agal enimag memeagar ana-iagar eiman wanemen, bo, Uwait nugau Ah Wes nug igual doropig awau muzmuz dabun gusig miganeu. ⁷ Na ze e aizem en dabeleu asiu i on. Ag koli awau usalan. ⁸ Wol nugtal go zoimai, waneu. Na gonugau saiu sag duanem, bo, go eru eiman zoimai, waneu, na i abiu. Go sul, duaillel unum ag Uwait nugau Ah Wes nug awau usalai mareun ag guzentel guzenamamen.”

⁹ Nikodemus nug koli aureun, “Igul go erunai zumau?”

¹⁰ Yesus nug aureun, “Na Israel emgasag e ebuan duaillel tapaimaranem du banou, na erunai igul go abe i mem? ¹¹ Iz na petak pet aizem. Ig ze go ulis aizai darem go ig unum abe maimai, uligemun. Bo, ag ze go duabun utemen. ¹² Iz ag em e ebuan igul awaremin oiagab petak i amau, gonun, Mesgai wagan igul awaranai, han oiagab petak i amau. ¹³ Em e ebuan du tub Mesgai wag i simai dareu. Tam, Du Nugau Nag sag go Mesgai utei aleun. ¹⁴ Getal Moses nug du tamacag uzan, em ula ebu, man dorog aumag ebu, asai meun sul, dudu agen Du Nugau Nag han guzentel guzenamamen. ¹⁵ Guzenaimai, duaillel inen ag goen agal oiagab petak anemen agal doropag awau muzmuz damau.

16 Uwait nug em e ebuan duaillel en ougab noumaimai, gonugau nag tutakpau palautina, aleun. Go igul go guzenina, duair inen go en oiagab petak amau, go i noumamau, gonugau dorog muzmuz awau damau. 17 Einen, Uwait nug gonugau nag em e ebu duaillel sisiarabun du sul Uwait nugau ameg ebu ag ze awarabun palautab tam, bo, go duaillel agal igul eg ebuan imarabun palautoroun. 18 Duair inen go gonugau nag en oiagab petak emen go Uwait nugau ameg ebu ze tamacag. Bo, duair inen go en oiagab petak ab tam, go ze a. Einen, go Uwait nugau Nag tutakpau en ougab petak ab tam. 19 Uwait nug em e ebuan duaillel guzenai sisiaramau; Uwait nugau al hilanau em e ebu aleun, bo, em e ebuan duaillel ag unum em e ebuan igul eg maimai, umaum dabun oiagab noumanem. Agal oiagab oug igul eg mabun sag guzenanem. Guzenaimai, ag Uwait nugau al go en oiagab noumab tam. 20 Duaillel inen igul eg macanem, go Uwait nugau al hilanau wabun utanem. Al go hilanau nug go igul eg macaneu araog muramoroi ina, uminaimai, al go hilanau ebu i alamau. 21 Duair in go igul naliu mamau, go al hilanau ebu zuaneu. Einen, go duair salau mina, go dudu ipal agen go pianem.”

Zon nug Yesus en araog ze meun.

22 Go guzenaimai, Yesus go gonugau tapaimareu dudu mui Zerusalem ban uzan uteimai, Zudia agaig ebu betei ziwasiu daimai, duaillel ze ziwareun. 23 Zon go han ze tub wanib Aion, Salim uzan waugab duaillel ze ziwarai dareun. Uzan go pezoroi ze asiu dareu, duaillel

asiu go waugab nuna, go nug ze ziiwarai dareun. ²⁴ (Ziwas go ebu, Herot nug Zon hiacaranem zau oug hiab tam ebu, go guzenai dareun.)

²⁵ Zon nugau tapaimareu dudu mui Zuda du tub mui ag Uwait nugau ameg ebu naliu usalabun ze ziiwanem igul en ze alalemen. ²⁶ Guzenaimai, Zon nugau tapaimareu dudu ipal agen beteimai, Zon guzenai auremen, “Igul abai miganem du, na getal du go en anemen Zordan ze gasag am zuaneun eiman na ibaiz dareun koli go en dabelen. Ulis, du-ailel unum go waugab betena, go nug ze ziiwarai dareu.” ²⁷ Zon nug koli awaraimai, eneun, “Du tub nugtal go igul tub guzenai mabun iborain tam, bo, Uwait nug gusig muraba, petak igul go mamau. ²⁸ Ag getal ‘awaremin Iz Kristus tam’ ag domen, bo, Uwait nug iz amegai palautilena, alemin. ²⁹ Du tub nug air uba, air go gonugau wau. Ag go don, du go nugau zaugul agal zaiag gonugau air wabun alai dareu doimai, siksikanem. Guzenaital du go alina, iz siksikem. ³⁰ Gonugau wanib banou usalamau, izal wanim ginampet usalamau.

³¹ Du go gue Mesgai wageim aleun go nug dudu ipal unum zilarai dareu. Em e ebuan duailel ag em e ebuan ecesab en zeze macanemen. Du go gue Mesgai wageim aleun, go nug em e ebuan duailel unum zilarai dareu. ³² Go nugtal gonugau ameg nug ecesab uligeun mui ze ipal dabug nug doun mui duailel awaraneu, bo, dudu asiu gonugau ze doimai, oiagab petak ab tam. ³³ Du in gonugau ze suban doimai, sesamoramau, go ein ze Uwait nug aneu go petak pet araog zumau. ³⁴ Du go gue Uwait nug palauteun, go

Uwait nugau ze naliu macaneu, einen, Uwait nug gonugau Ah Wes unum muraneu. ³⁵ Memeg nug gonugau nag en ougab noumimai, gonugau gusig unum gonugau ebeg ebu meun. ³⁶ Duair in go gonugau nag en ougab petak aimai, gonugau ze suban sesamoraba, goagal doropag muzmuz awau damau. Bo, duair in go gonugau ze sesamoraba, gonugau dorog muzmuz dabun gusig i umau. Uwait nug go en muzmuz aigsisilai zuna, uhu muraneu.”

4

Yesus nug Samaria agaig an air tub al zeze meun.

¹ Yesus nug Zon zilacoroimai, duaillel asiu ze ziwarena, go sesamorai daremen go dudu ipal agen Parisi dudu awaremen. ² (Bo, Yesus nug duaillel ze ziwaraab tam, gonugau tapaimaraneu dudu agen ze ziwaranemen.) ³ Guzenaimai, Dubanou Ban nug ze go doimai, go Zudia agaig uteimai, koli Galili agaig beteun,

⁴ Go abu go sesamorai, Samaria agaig eiman beteun. ⁵ Guzenaimai, go Samaria agaig ebu, uzan tub wanib Sikar (wanib tub Sekem) zoun. Uzan tub, em tub getal Zekop nug gonugau nag Zosep utei moroun waugab dareun. ⁶ Uzan tub ze ulanemen ob tub getal Zekop nug eriai mina dareun. Yesus go abu pulig alaimai, enib uhu usaleun. Am ban ula, gonun, go zoimai, ze go ob waugab hoboun.

⁷⁻⁸ Gonugau tapaimaraneu dudu go unum ban uzan ee gau mabun wanena, Yesus nugtal go ebu dareun. Darena, Samaria air tub go ze ulabun

nuna, Yesus nug air go aureun, “O abi, iz ze usegiweu, na ze ule milemen, zai.”

⁹ Guzenina, air go nug koli aureun, “Na Zuda du, iz Samaria air, na einen iz ze mizabun ailem?” Zuda duaillel ag Samaria agaig ebuan duaillel mui ag go iwai abai dacanemen, ag oiagab tutak i dacanemen.

¹⁰ Yesus nug koli aureun, “Abi, na Uwait nug ein ecesab mizabun baib mizamau, go iz mui abe milem zob, na iz ailamam, ‘Na iz ze milemen, zai.’ Guzenemen, iz na muzmuz awau dabun ze mizai.”

¹¹ Air gonug koli aureun, “Du banou, ze ob e oug unig banou dareu, na ze ulabun mis tamacag. Guzenaimai, na ze go muzmuz awau dabun anem eruan ulai? ¹² Ze ob e igual embigeg Zekop nug utemigeun. Go gonugau gelegul mui gonugau egun inain mui go unum ze go ule zanemen. Nait dabeleu Zekop go du ginampet, na du banou ta?”

¹³ Yesus nug koli aureun, “Duaillel ag ze e zaimai, koli ze useg wagaramau. ¹⁴ Bo, duair in izan ze moromin, zimau, go koli ze useg i umau. Ze go izan murai, go gonugau ougab oug, ban ze kapai dacaneu sul, daba, go muzmuz awau damau.”

¹⁵ Air gonug koli Yesus aureun, “Du banou, iz ze go milemen, zai. Guzenemen, iz koli ze i usegiwamau. Ze ulabun koli i alai.”

¹⁶ Yesus nug koli aureun, “Na beteiba, nait gamut imaiba, koli alen.”

¹⁷ Air gonug koli aureun, “Iz du tamacag.”

Yesus nug aureun, “Na du tamacag em, go petak pet ailem. ¹⁸ Einen, getal na dudu tabkwai egare-

men. Du tub ulis na ibaiz dareu, go nait gamut pet tam. Na ze go ailem, go petak.”

¹⁹ Air gonug koli aureun, “Du banou, ulis iz na abe mizem, na Uwait nugau ze doimai, awaranem du. ²⁰ Igual embigeg ag em manam e ebu tulaimai, Uwait ulagwag muranemen. Bo, go Zuda duailel agen Zerusalem ban uzan tutak Uwait ulagwag murabun anemen.”

²¹ Guzenaimai, Yesus nug air go aureun, “Abi, na izal ze en nait ounab petak emen. Ziwaz tub zumau ziwaz ebu, duailel ag igual memenig em manam e ebu ta, Zerusalem ban uzan ta, ulagwag i muramamen. ²² Bo, ag Samaria duailel, ag Uwait ulagwag muranemen, bo, ag go suban abe i memen. Ig Zuda duailel ig go abe maimai, ulagwag muranemen. Einen, Uwait nug amegai Zuda duailel eiman em e ebu an duailel imarabun baib meun. ²³ Ziwaz tub zumau, duailel agal oiagab petak pet emen, ag petak abu tugui ai sesamorebi, Ah Wes nug isanaraba, ag me kai suban ulagwag muramamen. Petak, ziwaz go ulis zoi dareu. Izal me kai nug duailel ag igul go eiman ulagwag morona, uligaimai, gonugau ougab naliu usalamau. ²⁴ Uwait go wes. Gonun, duailel agen go ulagwag murabun gonugau Ah Wes tutak nug ag isanaraba, ag petak igul sesamoraimai, go ulagwag muramamen.”

²⁵ Air gonug Yesus aureun, “Iz abiu Kristus alama u. Gonug alaimai, igul unum abai migama u.”

²⁶ Guzenina, Yesus nug koli eneun, “Go iz sag. Ulis iz na ibaiz zeze mai darem.”

²⁷ Go ze go aurina aurina, gonugau tapaimaraneu dudu koli alaimai, air go al ze ze mai dareun

uligaimai, esilakemen. Bo, du tub nug enai i kanabeun, 'Na ein ecesab wabun aimai, zeze mai darem? Na einen air go al zeze mai darem?'

²⁸⁻²⁹ Guzenaimai, air go nug gonugau ze ulabun mis go ebu uteimai, uzan beteimai, duaillel awareun, "Ag du tub piabun alan. Gonug iz ein igul getal guzenemin unum araog ilai aileun. Agal dabeleu go Kristus ta?" ³⁰ Guzenaimai, duaillel go agen goagal ban uzan uteimai, Yesus piabun betemenin.

³¹ Ziwas go ebutal, gonugau tapaimaraneu dudu agen Yesus ee zabun aimai gusig auremen, "Dubanou Ban, na ee zen."

³² Bo, go nug koli awareun, "Iz ee a, bo, ee go ag i abiu."

³³ Guzenina, tapaimaraneu dudu agzozou ze maimai, enemem, "Du tub nug go ee oialai moroun ta?"

³⁴ Yesus nug guzenai awareun, "Izal ee go Uwait nugau salau em e ebu mabun palautilena, alemin, gonugau salau poabun dabeleu sesamore.

³⁵ Dudu ipal agen guzen anemen, 'Geil iwanarai mazicina, ee awau ougeman wabun,' bo, iz ag petak pet awarem, ougem suban ameag nug uligan! Ougeman awau ee naliu usalaba, naliu usaleun wabun iboi. ³⁶ Du in gue ougeman go ee waneu, Uwait nug dorog muzmuz awau dabun gusig go muramau. Guzenaimai, du in ee ug baneu mui, du in ee naliu ougeman waneu mui, ag ereg siksikamamen. ³⁷ Ze go ananem petak pet, 'du tub nug ee ug bena, du tub nug awau ougeman ee waneu.' ³⁸ Iz ag palautaremin, ougem go ag salau i macanemen ebu gaul betei ee umamen.

Dudu ipal agen salau banou memen ebuan, ag goagal ee umamen.”

³⁹ Samaria agaig ebuan duaillel asiu goagal ban uzan daremen go Yesus en goagal oiagab petak emen, einen, air go nug Yesus nug gonugau igul getal guzeneun ze unum aureun en awarina, domen. ⁴⁰ Guzenaimai, Samaria duaillel Yesus waugab alaimai, go abai dabun auremen. Guzenaimai, go abai gil aliag dareun. ⁴¹⁻⁴² Duaillel asiu gonugau ze doimai, goagal oiagab petak aimai, air go auremen, “Ig na ze aigemen domun go en igual oigeb petak ab tam, einen, iguatal gonugau ze doimai, igual oigeb petak amau. Ig abiu go sag petak em e ebuan duaillel igul eg macanemen ebuan koli imarabun du alai dareu.”

Yesus nug du banou tub nugau nag kaseun.

⁴³ Yesus gonugau tapaimaraneu dudu abai uzan go gil aliag daremen uteimai, koli Galili agaig betemen. ⁴⁴ Yesus nugtal eneun, “Uwait nugau ze doimai, awaraneu du go nugau emgasag ebu gonugau wanib ulagwag tamacag, gonun, gonugau ze sesamorab utem.” ⁴⁵ Bo, go Galili betemai, duaillel go ebuan siksikaimai imaiemen, einen, go Pasowa ziwass ebu Zerusalem ban uzan simai, gugeg beu beu maba, piabun guzenemen.

⁴⁶ Guzenaimai, Yesus Kana uzan getal ze wain kekuleun uzan koli beteun. Gavman du banou tub Kapaneam uzan gonugau nag ebeu mui dareun.

⁴⁷ Go Yesus Zudia agaig an Galili aleun doimai, go beteimai, gonugau nag Kapaneam uzan noum-abun ina, kasamau aimai kanababun beteun.

⁴⁸ Yesus nug duaillel daremen awareun, “Ag, oiagab petak i anemen duaillel. Ag gugenag beu

beu uligaimai, ziwas go tutak agal oiagab petak anemen.”

⁴⁹ Du banou go nug aureun, “Du banou, na iz ibail i alamam aba, izal nagwai noumamau.”

⁵⁰ Guzenina, Yesus nug aureun, “Na umin ien, na koli beten, nait nan i noumamau, awau damau.”

Du go gue Yesus nugau ze en ougab petak aimai, beteun. ⁵¹ Go abu ebu, betei betena, gonugau salau dudu agen pigai alaimai, auremen, “Nait nan noumab tam, naliu dareu.” ⁵² Gonug kanabareun, “Ein ziwas ebu, go naliu usaleun?”

Goagen koli auremen, “Um amban, am ulawag, gonugau ebeu utei waneun.”

⁵³ Guzenaimai, memeg nug ziwas go ebutal Yesus nug ‘Nait nan awau damau’ aureun koli dabeleun. Guzenaimai, nug mui gonugau ug abai ereg goagal oiagab Yesus en petak emenin.

⁵⁴ Getal Yesus nug Zudia agaig uteimai, Galili agaig alaimai, gugeg tub meun. Ziwas go ebu, go kolital alaimai, gugeg guzenaital meun.

5

Yesus nug du tub arab noumeun kasai meun.

¹ Guzenaimai, Yesus go Zuda duaillel agal zobu banou tub piabun ziwas mina, go Zerusalem ban uzan sieun. ² Uzanan gilana og, wanib Sipsip agal abug waugab, ban ze tub wanib, Betesda dareun. (Wanib go Hibru ze eim.) Ze go gasag zau huia tabkwai daremen. ³ Zaeim go ebeu duaillel asiu, ameag kumi duaillel mui, aramag eg duaillel mui, duaillel aramag noumeun abai ereg daremen. [Go ze go ameg hiloialoiabun gumei dacanemen. ⁴ Go

gue guzenanem, einen, ziwias ipal ebu, Uwait Banou nugau tibur ze go unig oug nuna, ze ameg hiloialoiena, uligaimai, in ebeu du amegai ze go oug nuna, gonugau ebeu poaneu.] ⁵ Go ebu, du tub wai 38 sag asai aidabun iborain tam dareun. ⁶ Yesus gue du go dareun uligeun. Go du gonugau ebeu wai asiu mui dareun abe maimai, du go kanabeun, “Nait dabeleu na koli naliu usalabun iboin ta?”

⁷ Ebeu du go nug koli aureun, “Du banou, e ebu ze ameg hiloialoiane ebu du tub nug iz isanileimai, imalei noi ze ebu heilabun du tam. Iz nuamoroi emintal, du tub nug pigai nuaneu.”

⁸ Guzenina, Yesus nug aureun, “Na asaib, nait biz oiba, utei alien.” ⁹ Ziwias go ebutal du go nugau ebeu utei wanena, go pigai asaimai, gonugau biz oimai, waneun.

Ziwias go Zuda agal imabun ziwias, wanib Sabat. ¹⁰ Guzenaimai, Zuda dudu banban agen ebeu du go naliu mina, auremen, “Imabun Ziwias Zobu e, igual kasai ze eiman eneu ‘Na nait biz Imabun Ziwias Zobu ebu i gamai aidanen.’ ”

¹¹ Ebeu du go nug koli awareun, “Du go iz kasileun, nug ‘Na nait biz oiba, alien’, aimai aileun, gonun, iz guzenemin.” ¹² Goagen koli kanabemen, “Du go in nug aizena, na igul go guzenemen? Ig du go abai migen.”

¹³ Bo, du go naliu usaleun go in nug kasai meun go han i abiu. Duail el asiu go ebu daremen, gonun, Yesus gue go ula eiman waneun.

¹⁴ Ziwias tub ebu, Yesus nug du go Nou Zau banou zaueim peimai, aureun, “Na donen, na ulis naliu usalem, gonun, na koli koli zigulin

i men. Na guzenamam koli uhu banou pet umam.” ¹⁵ Guzenina, du go nug Yesus abe mo-roimai, beteimai, Zuda dudu banban Yesus nug go kasai meun aimai betei awareun. ¹⁶ Yesus go Imabun Ziwas Zobu ebu igul go meun, gonun, Zuda dudu banban go Yesus eg murabun dabilemenin. ¹⁷ Yesus nug awareun, “Izal mekai go muzmuz salau mai dareu, gonun, iz han salau mai darem.” ¹⁸ Guzenaimai, ze go en Zuda dudu banban asai marena, go aiag sisilena, Yesus webi, noumabun dabilemen. Go Imabun Ziwas Zobu nugau kasai ze zilacoroun, mui nugtal awareun, ‘Uwait izal mekai’. Go ze go guzeneun, gonun, go nug iza Uwait sul eun. Agal dabeleu go igul eg aliag meun, gonun, ag go webi, noumabun gusig dabilemenin.

Uwait nugau Nag go salau mabun wanib a.

¹⁹ Guzenaimai, Yesus nug goagal dabeleu abe maimai, koli guzenai awareun, “Iz ag petak pet awarem, Nag go igul tub gonugau dabeleu eiman mab tam, go gonugau Memeg nug ein igul mina peimai, gonugau Nag nug guzental macaneu. Ein igul Memeg nug mina, gonugau Nag nug han macaneu. ²⁰ Memeg nug gonugau Nag en ougab noumaimai, ein igul nug macaneu sul gonugau Nag abai muraneu. Go gonugau Nag igul naliu pet abai morona, ag go igul go mamau uligaimai, esilakamamen. ²¹ Memeg nug noumanem dudu asai maraimai, doropag awau muzmuz dabun maraneu sul, gonugau Nag nug han gonugau dabeleu eiman dudu ipal guzental guzenaramau. ²² Memeg nug duail e i sisiaramau. Salau go unum

gonugau Nag moroun. ²³ Guzenaimai, duail el unum Memeg nugau wanib ulagzanemen sul, gonugau Nag nugau wanib han ulagzan. Memeg nug Nag palautina, aleun, gonun, du in go Nag nugau wanib i ulagzaneu, Memeg nugau wanib han i ulagzimau.

²⁴ Iz petak pet awarem, du in go izal ze doimai, iz palautilena, aletin du go en gonugau ougab petak amau, gonugau dorog muzmuz awau damau. Gonug du go nugau igul i sisiai muramau. Gonug noumabun igul zilacoroun, ulis awau muzmuz dareu. ²⁵ Iz ag petak pet awarem, ziwas zumau anemen ulis e zoi dareu, noumemen dudu ag Uwait nugau Nag nugau ze dumamen. Gonugau ze dumamen dudu agal doropag asaimai, muzmuz awau damamen. ²⁶ Mekai go nugtal awau dabun gusig mui. Gonug Nag gusig go moroun. Guzenina, go han nugtal awau dabun gusig mui. ²⁷ Go Du Nugau Nag, gonun, Memeg nug duail el sisiarabun gusig moroun. ²⁸⁻²⁹ Ag ze go doiban, dabeleu asiu i on. Ziwas zumau ebu noumemen duail el ag gonugau ze doimai, go asamai, ob oug eiman alamam. Duail el ag igul naliu macanemen, ag koli asaimai, agal doropag muzmuz awau dabun umamen. Duail el go ag igul eg macanemen go asebi, sisiarabun du nug agal igul eg uligaimai, ag unum igul eg macanemen awaramau.”

Dudu ipal agen Yesus go in pet emen.

³⁰ Yesus nug koli awareun, “Iz izal dabeleu eiman igul tub i macanem. Izal mekai nug iz erunai duail el sisiarabun ailina, iz guzent al sisiaranem. Guzenaimai, izal sisiaranem

igul naliu, einen, iz izatal izal dabeleu eiman i macanem. Iz Mekai nugtal duailel sisiarabun dabeleu milena, macanem. Iz izal oiab siksikabun i macanem, iz du go iz palautilena, alemin nugau ougab siksikabun manem.

³¹ Ag go don, iz iza en ze maremin, dudu ipal ag izal ze en agal oiagab petak i amamen. ³²⁻³³ Bo, du tub nug iz en ze maraba, ag gonugau ze doimai, agal oiagab petak abun iboi. Zon go ze ziwara-neun du, go izal wanim araog mai aidaneun. Ag unum gonugau ze duabun aimai betemen. Iz ag petak pet awarem, du go gue iz en ze meun go petak pet. ³⁴ Em ebuan dudu ag izal wanim araog mai aidanemen dudu en ban i dabilan, bo, izal dabeleu Uwait nug agal igul eg ebuan imarabun, iz ag ze e go en awarem. ³⁵ Zon go al sul, duailel al mareun. Ag gonugau al uligaimai, siksikaimai, ziwias hogu al go ebudacanemen.

³⁶ Ze tub iz en eneu. Go Zon nugau ze zilacorou. Salau go izal mekai nug iz mabun mileun, iz ulis mai darem. Ag salau go uligaimai, abe mamamen go iz palautilena, alemin. Gonun, salau e ulis mai darem Zon nug aneun araog mileu. ³⁷ Mekai nugtal iz palautilena, alemin, nugtal izal wanim araog mileun. Ag gonugau zeu duab tam. Ag go piab tam. ³⁸ Ag izal mekai nug iz palautilena, alemin, go en agal oiagab petak ab tam, gonun, gonugau ze han agal oiagab oug dab tam. ³⁹ Ag umkoskos Uwait nugau ze nanalanemen, go agal dabeleu Uwait nugau sikut nug ag awau muzmuz dabun aimai guzenanemen. Sikut go wemen go iz en anemen. ⁴⁰ Bo, ag iz waiab awau muzmuz dabun alab utemen.

⁴¹ Iz dudu agen izal wanim ulapwag milabun aimai i awarem. ⁴² Bo, iz agal igul abiu. Ag Uwait en oiagab i noumanemen. ⁴³ Iz mekai nugau gusig mui alemin. Ag izal ze duabun utemen, bo, du tub go nugau gusig mui alina, ag gonugau ze duanemen. ⁴⁴ Ag agal zaiagar agen agal wanimag wag marabun guzenanemen. Bo, wanimag banou go Uwait nug eiman tutak alaneu, ag go wabun utei daremen. Ag igul go sesamoraimai, iz en agal oiagab erunai petak amamen? ⁴⁵ Iz ag izal mekai nugau ameg ebu agal enimag ebu ze mai darem aimai i dabilan. Tam pet tam. Du go Moses getal agal dabeleu 'go ig isanigamau' aimai, go ulagwag moromen, go nug agal enimag ebu ze mamau. ⁴⁶ Ag Moses nugau ze doimai, agal oiagab petak emen zob, ag izal ze han doimai, oiagab petak emen zob. Einen, go nug ze go iz en sikut weun. ⁴⁷ Bo, ag ze go gonug sikut weun doimai, agal oiagab petak ab tam, gonun, erunai izal ze han ag doimai, oiagab petak amamen?"

6

Yesus nug dudu asiu, tausen tabkwai sag ee mareun.

(Matiu 14:13-21; Mak 6:30-44; Luk 9:10-17)

¹ Yesus go duaillel ze ze maraimai, tebil wag silikaimai, gonugau tapaimaraneu dudu abai Galili Ze Unig tubaim betemen. Ze unig go wanib tub Tiberias. ² Gonug duaillel ebeu mui go kasarena, duaillel asiu go gugeg go meun uligaimai, go sesamorai betemen. ³ Yesus go em manam ebu simai, gonugau tapaimaraneu dudu abai hoboun. ⁴ Go Zuda agal zobu pemen ziwass ebu, Zuda agal

embigeg Moses dual getal Izip emgasag utei ale-
men dabilanemen zobu, wanib Pasowa, ziwas
hogu zoi dareu.

⁵ Yesus go ameg heun, duailel asiu go waugab
alina, uligaraimai, go nug gonugau tapaimoroun
du Pilip guzenai kanabeun, “Ig ee eruan gau
maimai, duailel e maremun, zimam?” ⁶ Yesus go
ein igul nugtal mabun abe maimai, Pilip nugau
dabeleu piabun kanabeun.

⁷ Pilip nug koli eneun, “Bo, duailel asiu darem,
gonun, ig aiwag handret aliag kina oimai *bret* gau
maimai, duailel unum tutak tutak ee ginaginam
maremun, zimam. Go han iboin tam.”

⁸⁻⁹ Yesus nugau tapaimaraneu du tub Andru, go
Pita nugau amag, go nug Yesus aureun, “Mogoi tub
gonugau *bret* tubkwai mui, karuk aliag mui patai
dareu. Bo, duailel asiu ee go marabun sul iborain
tam.”

¹⁰ Gig hubabun naliu dareun. Gonun, Yesus nug
gonugau tapaimaraneu dudu awareun, “Ag du-
ailel awarebi, hubamam.” Guzenina, tapaimara-
neu dudu agen duailel hubabun awarina, go
unum hoboi betemen. Hobomen dudu go asiu,
tausen tabkwai sag. ¹¹ Go hobona, Yesus nug
mogoi gonugau *bret* oimai, Uwait ‘Ese-e’ auraimai,
kikakarena, gonugau tapaimaraneu dudu agen
duailel go hoboi daremen unum marai betemen.
Karuk han oimai, guzental igul mina, duailel za-
imai, go biguiag zoun.

¹² Duailel go unum biguiag zuna, Yesus nug
gonugau tapaimaraneu dudu awareun, “Ag ee
ogog utemen i sakaran, unum gotulaiman.”

¹³ Goagen ee duailel agen ogog utemen

gotulaimai, gom gau zo begurug sag kapai memen.

¹⁴ Duaillel gugeg go Yesus nug meun uligaimai, enemen, “Petak pet, du e go Uwait nugau ze doimai, awaraneu du getal Uwait nug em e ebu palautena, alabun eun.” ¹⁵ Go Yesus gusig pataimai, goagal gumaraneu du banou king usalai mabun dabilei daremen. Yesus goagal dabeleu abe maimai, go nugtal go utarai em manam wag simai, dareun.

Yesus go Galili Ze Unig wageiman aidareun.

(Matiu 14:22-33; Mak 6:45-52)

¹⁶⁻¹⁷ Umusig mina mina, Yesus nugau tapaimaraneu dudu Galili Ze Unig gasag noimai, tebil wag simai, koli Kapaneam uzan bitabun betemen. Em umut gitacena, Yesus go waiagab alab tam. ¹⁸ Wol gusig banou pet zoimai, ibut ze asai meun. ¹⁹⁻²⁰ Yesus nugau tapaimaraneu dudu ban ze ula betei darena, Yesus go ban ze go wageiman tapai tapai, tebil go beteun eiman aleun. Go uligaimai, banban uminina, gonug awareun, “E izanag. Ag umin ian.” ²¹ Guzenina, go oiagab siksikaimai, tebil go ebu imai aimai, simai, tebil uzan go bitabun emen ebu pigai betemenin.

²² Nineimai, umaseu, duaillel asiu go ban ze tubaim daremen go abiu um tebil tutak dareun uligemen. Go abiu Yesus go gonugau tapaimaraneu dudu abai tebil go wag eiman bitab tam. Tapaimaraneu dudu agtal wanemen. ²³ Tebil ipal Tiberias uzan uteimai, ban ze gasag beteimai, getal Dubanou Ban nug Uwait ‘Ese-e’ auraimai, duaillel *bret* marena, zemen ebu zomen. ²⁴ Duaillel

go Yesus gonugau tapaimaraneu dudu abai piarab tam, gonun, goagen tebil ipal wag simai, Yesus itanai Kapaneam uzan betemenin.

Yesus go awau dabun bret.

²⁵ Duailen goagen betei, Yesus ze gasag tubaiman tuloroimai, kanabemen, “Du banou, na e ebu eisab alemen?”

²⁶ Yesus nug koli awareun, “Iz petak pet awarem, ag iz gugeg beu beu abai maremin en itanilab tam, ag *bret* go maremin biguiag zoun, gonun, sesamilai alemen. ²⁷ Ag ee go pigai belaneu en i salau gusig macan, ag ee awau muzmuz dabun en salau macan. Ee go Du Nugau Nag nug maramau, einen, memenig Uwait nug gonugau ougab siksikaimai, gusig moroun.”

²⁸ Guzenaimai, goagen koli Yesus kanabemen, “Ig ein salau maimai, Uwait nugau dabeleu sesamoramam?”

²⁹ Guzenina, Yesus nug koli guzenai awareun, “Uwait nugau salau enai, ag du go Uwait nug palautina, aleun en agal oiagab petak amau.”

³⁰ Go ze go doimai, goagen koli kanabemen, “Na ein gugeg memena, ig uligaimai, igual oigeb petak amau? Na erunamam? ³¹ Igualembigeg getal du tamacag uzan em ula ebu ee tub wanib mana zemen. Getal Uwait nugau ze eim guzeneun, ‘Gonug ag Mesgai wagan *bret* marena, zemen.’”

Kisim Bek 16:4

³² Yesus nug kolital awareun, “Iz petak pet awarem, Moses nug Mesgai wagan *bret* marab tam. Izal mekai nug petak Mesgai wagan *bret*

maraneu. ³³ *Bret* go Uwait nug maraneu, go Mesgai wageiman alaimai, em e ebu an duaillel awau muzmuz dabun gusig maraneu.”

³⁴ Guzenaimai, goagen Yesus auremen, “Du banou, na ig umkoskos *bret* go migamam.”

³⁵ Yesus nug kolital awareun, “Iztal iz go awau muzmuz dabun *bret*. Duair in iz waiab alaimai, gonugau ougab iz en petak amau, duair go gue we i wamau, go ze i usegwamau. ³⁶ Bo, iz getal awaremin, ag iz uligilemen, bo, agal oiagab iz en petak ab tam. ³⁷ Izal mekai nug duaillel iz mileun, ag unum iz waiab alamamen. Duair in go iz waiab alamau, izan go i zamorai. ³⁸ Einen, iz izal dabeleu eiman salau mabun Mesgai utei alab tam, palautileun du gonugau salau oi murabun palautilena, alemin. ³⁹ Palautileun du go nugau dabeleu eiman palautilena, alemin, gonun, go nug duair tub iz milamau izan go i utai. Aiu ses em tamabun ziw as ebu, koli go awau muzmuz dabun asai murai. ⁴⁰ Duair in nag peimai, gonugau ougab petak amau go awau muzmuz damau. Petak, go izal mekai nugau dabeleu. Izan em e tamabun ziw as ebu duair go koli asai murai.”

⁴¹ Zuda dudu banban go Yesus nug gosag Mesgai wagan *bret* eun doimai, go aiag sisilina, gonugau enib ebu ze asi u memen. ⁴² Guzenaimai, goagen agzozou ze maimai, enem en, “Du e go Yesus, Zosep nugau nag. Gonugau memeg anag go ig abiu. Erunaimai, go ulis eneu ‘Iz Mesgai wageiman alemin’ eu?”

⁴³ Yesus nug awareun, “Ag agzozou ze i alalan. ⁴⁴ Du tub go nugtal gonugau dabeleu eiman iz waiab alabun iborain tam, mekai nugtal gonugau

dabeleu asai moroimai, iz waiab imai alamau. Noumaba, aiu ses tamabun ziwass ebu, izan koli go asai murai. ⁴⁵ Uwait nugau ze doimai, awarane-men dudu ipal agen guzenai sikut wemen, ‘Duaillel unum Uwait nug abai maramau.’ *Aisaia* 54:13

Duair in memeg nugau ze doimai sesamoramau go iz waiab alamau. ⁴⁶ Du tub nug Memenig i pei dareu. Du go gue Uwait al dareun, aleun go tutak Memenig peun. ⁴⁷ Iz petak pet awarem, duair in gonugau ougab iz en petak amau, duair go gue muzmuz awau damau. ⁴⁸ Iztal awau muzmuz dabun *bret*. ⁴⁹ Getal agal asanagar du tamacag uzan em ula ebu ee tub wanib ‘mana’ zemen, go unum noumemenin. ⁵⁰ Bo, *bret* go Mesgai uteimai, aleun, du in *bret* go zimau go i noumamau. ⁵¹ Iz go awau muzmuz dabun *bret* Mesgai wageiman alemin, du in gue *bret* go zimau, go awau muzmuz damau. *Bret* go moromin, zimau, go izal tabui. Em go ebuan duaillel izal tabui maremin, ag awau muzmuz damamen.”

⁵² Go guzenai awarina, Zuda duaillel agzozou ze eiman alalaimai, enemem, “Du go nugtal gonugau tabug ig zabun erunai migamau?”

⁵³ Yesus nug koli guzenai awareun, “Iz petak pet awarem, duair in go Du Nugau Nag gonugau tabug eseu mui i zimau duair go gue awau muzmuz i damau. ⁵⁴ Duair in go izal tabui esep mui zimau, gonugau dorog awau muzmuz damau. Aiu ses em tamabun ziwass ebu izan go koli awau dabun asai murai. ⁵⁵ Izal tabui go ee pet pet, izal esep go ze pet pet. ⁵⁶ Duair in go izal tabui esep mui zimau, gonugau dorog iz ibail pezile damau,

izal dorop han go al pezai dai. ⁵⁷ Izal mekai muzmuz awau dareu nug iz palautileun. Iz gonugau gusig eiman awau dareu, gonun, duair in izal tabui zimau go awau muzmuz damau. ⁵⁸ *Bret* e Mesgai uteimai, aleun, *bret* go agal asanagar agen zimai, noumemen sul tam. Duair in go *bret* e zimau go awau muzmuz damau.”

⁵⁹ Yesus nug Kapaneam uzan, Zuda duaillel agal gotulanemen zaueim, ze go mareun.

Awau muzmuz dabun ze.

⁶⁰ Yesus nugau tapaimaraneu dudu asiu go gonugau ze doimai, enemen, “Ze go uhu ban, du in go sesamorabun iboin?”

⁶¹ Yesus nug gonugau tapaimaraneu dudu agal dabeleu eg omen abe maimai, awareun, “Ze go nug agal dabeleu eg wai meu ta? ⁶² Ag Du Nugau Nag getal dareun uzan koli simai, uligaimai, ag erunamamen? ⁶³ Ah Wes nug du awau dabun gusig muramau. Igualeu enimig nug ig i isanigamau. Ze go iz awarem, go Ah Wes nug mileun. Ag ze go doimai, ag awau damamen. ⁶⁴ Bo, duaillel ipal ag abai daremen, goagal oiagab petak ab tam.” Dudu go agal oiagab petak ab tam, Yesus go getal abe meun. Go nug du go iwai zaugul ebeagab ebu maramau du, go han abe meun. ⁶⁵ Guzenaimai, go nug eneun, “Gonun iz awaremin, bo, izal mekai nug du iz waiab alabun gusig i muraba du go iz waiab i alamau.”

⁶⁶ Yesus nug ze go aneun en, gonugau tapaimaraneu dudu ipal go utei wanemen. Ag go koli sesamorai aidab tam.

⁶⁷ Guzenina, Yesus nug gonugau tapaimaraneu dudu begurug sag kanabareun, “Ag han iz utilai unamamen ta?”

⁶⁸ Saimon-Pita nug koli ze meun, “Dubanou Ban, ig in waugab bitamam? Nait ze go awau muzmuz dabun ze aigem. ⁶⁹ Ulis ig igual oigeb na en petak ze migem, na du tuguianau pet, na Uwait nug eiman alemen abe mizem.”

⁷⁰ Yesus nug koli awareun, “Izanagtal ag begurug sag tapai maremin. Bo, du tutak go ag ula dareu gonugau ougab oug wes eg mui dareu.” ⁷¹ (Go Saimon-Iskariot nugau nag, Zudas en aneun. Go Yesus nugau tapaimaraneu du, bo, go nug aiu ses Yesus gonugau iwai zaugul agal ebeagab ebu mamau.)

7

Yesus nugau amagul agen go en oiagab petak ab tam.

¹ Yesus gue ze go awaraimai, go Galili agaig uzan tutak tutak peipei beteun. Go koli Zudia agaig bitab tam, einen, Zuda dudu banban agen webi, noumamau en abu itanai daremen. ² Go Zuda duaillel agal zobu go wain ougem salap zau ebu dacanemen ziwaz zoi dareu. ³ Guzenaimai, Yesus nugau amagul agen auremen, “Na uzan e uteiba, Zudia agaig beten. Guzenamam, nait tapaimaranem dudu na gugeg beu beu memen, go uligizamam. ⁴ Du tub wanib go ulagwag murabun gonugau salau i wageimai macaneu. Na duaillel agal ameagab ebu nait salau manem, Guzenemen, em e ebuun duaillel unum abe mizamam.”

⁵ Gonugau amagul ze go memen, einen, go han go en goagal oiagab petak ab tam.

⁶ Yesus nug koli awareun, “Izal bitabun ziwaz zuab tam. Bo, ag ein ziwaz bitabun go iboi. ⁷ Em e ebuan duaillel ag gasageim i hiacaranemen, ag iz gasageim heilanemen. Izan ag em e ebuan igul eg macanemen awaranem, gonun, ag go en iz gasageim heilanemen ⁸ Izal ziwaz zuab tam, gonun, iz [ziwaz go] zobu piabun i bitai, agtal bitan.” ⁹ Go guzenai awaraimai, go Galili agaig dareun.

¹⁰ Gonugau amagul unum go zau ginampet ebu dacanemen zobu piabun Zerusalem ban uzan sina, go wage wageimai ses sesamarai sieun. Go araog bitab tam. ¹¹ Zobu go ebu Zuda dudu banban agen go itanaimai, enemem, “Du go gue eru dareu?”

¹² Duaillel asiu go ula agzozou ze sisiaimai, Yesus en ze memen, “Go du naliu.” Guzenina, ipal agen ze memen, “Tam, go duaillel polumaraneu.” ¹³ Bo, du tub nug ze araog mabun iborain tam, einen, go Zuda dudu banban uminaremen.

¹⁴ Zobu go ulagzanemen ziwaz ula ebu darena, Yesus nug Nou Zau banou zaueim simai, duaillel araog Uwait nugau ze mareun. ¹⁵ Zuda dudu banban go Yesus nug ze mareun doimai, esilakaimai, enemem, “Du e go abiu banou ebu bitab tam, go erunai ze go abe macaneu?”

¹⁶ Yesus nug goagal ze doimai, awareun, “Iz ze e awarem go izal dabeleu eiman tam, go Uwait nugau ze, nugtal iz palautilena, alemin. ¹⁷ Du in go Uwait nugau dabeleu tuguiyai sesamorabun damau du, iz ze e mai darem Uwait nug ebuan ta,

izal dabeleu eiman mai darem ta, go abe mamau. ¹⁸ Du in go gonugau dabeleu eiman ze maneu, go gonugau wanib ulagwag mabun guzenaneu. Du in gonugau palautoroun du nugau wanib ulagwag murabun ze macaneu, go i polumaneu, go du go tuguiarau. ¹⁹ Getal Moses nug kasai ze awareun, ag unum abiu. Ag kasai ze go suban sesamorab tam. Ag einen iz iwabun guzenai daremen?”

²⁰ Duaillel asiu daremen agen enemen, “Wes eg nait ounab oug dareu. Inen agen na niwaporoi?”

²¹ Yesus nug koli awareun, “Iz gugeg tutak memin ag uligaimai, esilakemen. ²² Ag go don, Moses nug agal geleagar agal enimag galau kuatabun kasai ze mareun. Gonun, ag Imabun Ziwias Zobu ebu agal enimag galau kuatanemen. Enimag galau kuatabun igul go Moses eiman alab tam, go embigeg Abraham eiman aleun. ²³ Go ag Moses nugau kasai ze sesamorabun agal geleagar agal enimag galau Imabun Ziwias Zobu ebu kuatane-men. Izan du tub nugau enib Imabun Ziwias Zobu ebu unum kasai memin en agen iz ibail einen iwai daremen? ²⁴ Ag agal ameag nug ein ece naliu i sisian. Ag igul naliu eiman ece unum subantal sisian.”

Dudu ipal agal dabeleu Yesus go Kristus emen.

²⁵ Zerusalem duaillel ipal agen Yesus nug ze go awareun doimai, enemen, “Du e go Zuda agal dudu banban agen webi, noumabun ze mai darem ta? ²⁶ Ag uligan, go duaillel ameagab ebu ze araog ze meu. Du tub nug go enib ebu ze i meun. Dudu banban agal dabeleu go petak Kristus ta?

²⁷ Ig du e nugau uzan abiu, bo, Kristus zuba, go eru eiman zoun du tub nug i abe mamau.”

²⁸ Yesus Nou Zau banou oug duailen ze maraimai, gusig awareun, “Ag iz en mui izal uzan mui petak abiu ta? Iz izal dabeleu eiman alab tam, du go nug palautileun go petak pet dareu. Ag go i abiu. ²⁹ Bo, iz go abiu. Iz go al daremin, go nug palautilena, alemin.”

³⁰ Guzenai ze mina, doimai, dudu go agen go gusig pataporoi. Du tub nug gusig patab tam, einen, gonugau gusig patabun ziwaz zuab tam.

³¹ Bo, duailen ipal go ula daremen goagal oiagab petak emen, einen, goagen ze memen, “Kristus alaba, du e nugau gugeg beu beu macaneu go nug zilaorou ta? Igual dabeleu go tam.”

Zuda dudu banban agen Yesus gusig patabun goagal malai dudu palautarena, alemen.

³² Duailen agen Yesus nug gugeg beu beu meun en ze asiu ze sisicina, Parisi dudu agen doimai, Uwait ula dacanemen dudu banban abai gotulaimai, goagal malai dudu Yesus gusig patabun palautarena, betemen. ³³ Guzenina, Yesus nug awareun, “Iz ag abai ban i dai. Iz du go nug palautilena, alemin go waugab koli siai. ³⁴ Ziwaz go ebu, ag iz itanilamamen, bo, ag iz i peilamamen. Iz uzan danai ag i alamamen.”

³⁵ Go guzenai awarina, Zuda dudu banban ag-zozou zemenar, “Du e eru ebu unabun aimai, ig go i pimam aigeu? Go Grik emgasag igual duailen ipal daremen ebu beteimai, go ebu Grik duailen abiu marabun ze meu ta? ³⁶ Go ein en aimai, ‘Ag

iz itanilamamen, bo, ag iz i peilamamen. Iz uzan danai ag i alamamen,' eu, ze go zebigeg erunai?"

Awau muzmuz dabun ze zabun.

³⁷ Salap zaueim dacanemen zobu go poabun ziwass ebu, go gonugau ziwass banou pet. Ziwas go ebu Yesus asaimai, araog guzenai ze meun, "Ag go don, duair in go ze useguba, go iz waiab alaimai, ze zimau. ³⁸ Getal Uwait nugau ze nug eneun, 'Duir in iz en ougab petak amau, gonugau ougab oug muzmuz dabun ze kapai og zoimai, esikai numau.' " ³⁹ Go Uwait nugau Ah Wes en aneun, 'Du in go en ougab petak amau go Ah Wes umau,' eun. Ziwas go, Yesus go Mesgai i siau ebu, gonun, Uwait nug Ah Wes palautina, alab tam.

Duaillel agen Yesus en ze beu beu memen.

⁴⁰ Duaillel agen ze go doimai, enemen, "Petak pet, du go gue Uwait nugau ze doimai, awaraneu du. Uwait nug palautina, alabun eun."

⁴¹ Ipal agen enemen, "Go Kristus, Uwait nug gonugau duaillel koli imarabun palautina, aleun."

Bo, ipal agen enemen, "Kristus go Galili eiman zumau ta? Tam pet tam. ⁴² Uwait nugau ze nug eneun, 'Kristus go Devit nugau ug eiman usalamau, go Betlehem uzan getal Devit dareun ebu zumau.' " ⁴³ Guzenaimai, duaillel go Yesus en dabeleu asiu oimai, agzozou atalaimai, ug aliag usalamen. ⁴⁴ Dudu ipal agen go gusig pataporoi emen, bo, du tub nug go gusig patab tam.

Dudu banban go Yesus en oiagab petak ab tam.

⁴⁵ Guzenaimai, go Nou zobu zauan malai dudu go koli Uwait ula dacanemen dudu banban mui,

Parisi dudu mui, waiagab betena, goagen guzenai awaremen, “Ag go einen imai alab utemen?”

⁴⁶ Guzenina, malai dudu agen koli awaremen, “Go ze mai dareu sul, du tub nug guzenai ze i macaneu.”

⁴⁷ Guzenaimai, Parisi dudu agen koli awaremen, “Gonug ag han polumareu ta? ⁴⁸ Ig dudu banban mui, Parisi dudu ula ebu, du tub go en ougab petak eun ta? Tam. ⁴⁹ Bo, duail e ag kasai ze i abiu, ag go en oiagab petak emen, ag Uwait nug unum eg maramau.”

⁵⁰⁻⁵¹ Nikodemus du go gue getal Yesus waugab beteun, go dudu banban go agal salau zaiag, go nug guzenai awareun, “Igal kasai ze eim du tub nugau ze gaul sisiai murab, ze meu ta? Tam pet tam. Ig gonugau ogusau nug ze aigena, gonugau ze erunai pet mamau doimai, petak gonugau ze sisiai murab.”

⁵² Goagen koli auremen, “O, na han, na Galili du ta? Na Uwait nugau ze suban nanalaib, abemen, Uwait nugau ze doimai, awaraneun du tub go Galili agaig eiman i zumau.”

⁵³ [Guzenaimai, duail e go agal uzan beu beu wanena, Yesus go Oliv em manam ebu sieun.

8

Dudu ipal agen air du tub al wal igul meun gusig patemen.

¹ Yesus go Oliv em manam ebu sieun. ² Nineimai, umaseu pet, asaimai, koli Nou Zaeim sieun. Duail e unum go waugab alai gotulina, go hoboimai, Uwait nugau ze mareun. ³ Kasai ze tapaimaranemen dudu mui, Parisi dudu mui,

goagen air tub go du tub al wal igul meun gusig pataimai, alai duaillel agal amegab ebu tapai memen. ⁴ Goagen alaimai, Yesus auremen, “Du banou, air e go du tub al wal igul meun pemun. ⁵ Igualel kasai ze Moses nug migeun nug guzeneu, ‘Guzenanemen air gue go aiwag sil wemun, noumamau.’ Nait dabeleu erunai pet?” ⁶ Goagen Yesus ze go ameg pataimai, gusig patabun aimai guzenemen.

Yesus go waulai noimai, ebeg sil em ebu sikut wai dareun. ⁷ Goagen go gusig kanabai darena, go nug go uligaraimai, awareun, “Du in go getal igul eg i macaneu, go nug amegai air go aiwag sil waba, noumamau.” ⁸ Guzenaimai, go kolital waulai noimai, em ebu sikut weun.

⁹ Go ze go aurina, doimai, dudu banban go tutak tutak unum amegai utei wanena, dudu ipal ses wanemen. Yesus go nugtal em ebu sikut wai wai darena, air go waugab tapai dareun guzenaital dareu. ¹⁰ Gonug air go peimai, aureun, “Dudu go eru wanem? Na igul eg memen abun du tub i dareu ta?”

¹¹ Air gonug aureun, “Du banou, du tub i dareu.”

Guzenina, Yesus nug koli aureun, “Go iboi, iz han na igul eg memen aimai i aizai. Bo, na beteiba, igul eg go kolital i guzenen.”]

Yesus go em e ebuan duaillel agal al.

¹² Ziwas tub ebu, Yesus nug duaillel awareun, “Iz sag, iz em e ebuan duaillel agal al. Duair in iz sesamilamau, go umusot oug i aidamau, gonugau dorog al ebu muzmuz damau.”

¹³ Parisi dudu agen ze go doimai, Yesus koli auremen, “Na ze go en anem, go petak tam, go nait dabeleu eiman zeze mai darem.”

¹⁴ Yesus nug awareun, “Tam, go petak. Iz ze e iz en anem, ze e awarem go petak pet. Iz eru eiman alemin, koli eru eiman unai, iz abiu. Iz eru eiman alemin, koli eru eiman unai, ag i abiu. ¹⁵ Agen em e ebuan igul eim duaillel ze sisiaranemen. Izan duair tub nugau igul i sisiai muranem. ¹⁶ Bo, izan duaillel sisiaranemin zob, iz suban sisiarem zob. Einen, iz izaseu i darem, izal mekai palautileun du, nug iz ibail dareu. ¹⁷ Agal kasai ze ebu ze guzenai sikut wemen dareu, ‘du aliag agal ze tutak macanemen ze go petak pet’. ¹⁸ Iz iza en awaranem, izal mekai go nug iz palautileun go han iz en ananeu.”

¹⁹ Goagen koli kanabemen, “Nait memen go erueim dareu?”

Yesus nug koli awareun, “Ag iz, izal mekai al i abe migemen. Ag iz abe milemen zob, izal mekai han abe moromen zob.” ²⁰ Yesus Nou Zau banou zaueim, aiwag macanemen pip waugab daimai, ze go unum awareun. Du tub nug go gusig patabun iborain tam, einen, gonugau gusig patabun ziwaz zuab tam.

Uzan go iz unai ag i unamamen.

²¹ Yesus nug koli awareun, “Iz wanemin, agen iz itanilamamen. Bo, ag iz i peilamamen. Ag igul eg umkoskos memen, noumamamen. Uzan go iz unai ag i unamamen.”

²² Guzenaimai, Zuda dudu banban agen ze go doimai, enemen, “Go eru unabun guzeneu, ‘Uzan

go iz unai ag i unamamen'? Go nugtal nug enib waimai, noumamau ta?"

²³ Yesus nug guzenai awareun, "Ag em e ebuan ug. Iz Mesgai wagan. Ag em e ebuan, bo, iz em e ebuan tam. ²⁴ Gonun, iz awarem, ag agal igul eg umkoskos memen, noumamamen. Ag iz Uwait nug palautilena, alemin en oiagab petak ab tam, gonun, ag unum agal igul eg mui noumamamen."

²⁵ Goagen koli kanabemen, "Guzenem, na in?"

Yesus nug awareun, "Iz ze go getal awaremin, go sag. ²⁶ Iz agal igul macanemen ze asiu awaraimai, agal igul ze sisiabun iboin. Bo, du go iz palautilena, alemin, gonugau igul petak pet. Gonugau ze unum domin, ze go em e ebuan duaillel maranem."

²⁷ Go gonugau memeg wag dareu en awareun, ag i abiu. ²⁸ Guzenina, gonug awareun, "Aiu ses agen Du Nugau Nag a gegeulanau ebu asai mebi, ziwias go ebu, Uwait nug iz palautilena, alemin, ag abe mamamen. Guzenaimai, ag abe mamamen, iz izal dabeleu eiman igul tub i macanem, bo, izal mekai nugtal ailina, iz ze macanem. ²⁹ Palautilena alemin du gue, go iz ibail dareu, go iz utilina, izaseu i darem, einen, iz ein igul mina, go ougab siksikeu." ³⁰ Duaillel asiu gonugau ze doimai, go en goagal oiagab petak emen.

Petak ze agal oiagab oug damau, ag dudu ipal piagsal i damamen.

³¹ Yesus nug Zuda duaillel ziwias go ebutal gonugau ze doimai, go en oiagab petak emen guzenai awareun, Ag izal ze suban sesamoramamen, go ag izal tapaimaremin dudu pet usalamamen. ³² Go

ag Uwait nugau petak ze abe mamamen. Petak ze e nug ag igul eg ebuan imaramau.”

³³ Goagen koli go auremen, “Ig igual embigeg Abraham nugau ug, ig ziwass tub ebu, dudu ipal agal salau dudu i daremun. Nait dabeleu erunai pet, gonun, ig salau eg ebuan koli imaigamam aigem?”

³⁴ Guzenai aurina, Yesus nug koli awareun, “Iz petak pet awarem, duair in go igul eg macaneu, go igul eg gonugau salau du. ³⁵ Salau du go, gonugau du banou gonugau zaueim ban i dacaneu, nag petak gonugau memeg nugau zaueim umkoskos dacaneu. ³⁶ Guzenaimai, Uwait nugau Nag nug agal igul eg zilagai maraba ag igul eg nugau salau dudu i damamen. ³⁷ Iz abiu ag Abraham nugau ug, bo, ag izal ze sesamorab utemen, iz iwebiag, noumabun guzenemen. ³⁸ Iz izal mekai nug abai mileun sultal ze maranem, bo, ag agal memeag nug awareun sultal igul macanemen.”

³⁹ Zuda dudu agen Yesus nugau ze doimai, enem, “Abraham go igual memenig.”

Yesus nug koli awareun, “Abraham go agal memeag zob, gonugau igul naliu guzenaneu sultal memen zob. ⁴⁰ Iz petak ze Uwait nug aileun awaranem, bo, ulis agen iz iwabun aimai guzenemen. Abraham gue igul go i guzenaneun. ⁴¹ Ag agal memeag nug guzenaneu sultal guzenanemen.”

Goagen koli auremen, “Igual anaiger go dudu ipal abai wal igul maimai, ig soligiwab tam. Uwait nug sag go igual memenig. Ig gonugau gelegul pet.”

⁴² Yesus nug koli awareun, “Uwait go agal memeag zob, ag agal oiagab nug iz en noumemen zob, einen, iz Uwait nug dual daimai, alemin e darem. Iz izal dabeleu eiman alab tam, gonugtal iz palautilena, alemin. ⁴³ Bo, ag einen izal ze gonugau zebigeg suban i abiu? Gonun, ag izal ze suban duabun utemen. ⁴⁴ Agal memeag Satan, gonun, ag gonugau ze sesamorabun guzenanemen. Go getal, dudu wagarina noumanem du, go petak ze duabun utaneu, einen, go umkoskos polumaraneu. Go polu ze maimai, go gonugau igul go nugtal sesamoraneu, einen, go polu ze maneun du. Go polu ze manem dudu agal memeag. ⁴⁵ Iz petak ze maranem, gonun, ag izal ze nug agal oiagab petak ab utemen. ⁴⁶ Agal dabeleu iz igul eg mai darem aimai dabilanemen, ag izal igul eg go araog macan. Bo, iz petak ze mem aba, ag einen izal ze en oiagab petak ab utemen? ⁴⁷ Uwait nugau gelegul, go Uwait nugau ze duanemen. Bo, ag Uwait nugau gelegul tam, gonun, ag gonugau ze duabun utemen.”

Yesus nug en ze meun.

⁴⁸ Zuda dudu agen koli Yesus auremen, “Na Samaria agaig ebuan du, na wes eg mui.”

⁴⁹ Yesus nug koli awareun, “Wes eg iz ebilab i dareu. Tam pet, iz izal mekai nugau wanib ulagwag tutak muranem, bo, agen izal wanim i ulagzanemen. ⁵⁰ Iz izal wanim i ulapwag manem. Du tub dareu, go nug izal igul uligaimai, sisiaraimai, gonugtal izal wanim ulapwag milamau. ⁵¹ Iz ag petak pet awarem, duair in go izal ze

doimai, sesamoraneu, go i noumamau. Tam pet, tam.”

⁵² Goagen ze go doimai, koli auremen, “Ig ulis abe mem, wes eg na ebizab dareu. Abraham mui, Uwait nugau ze doimai, awaranemen dudu mui, go noumemen. Na nagtal guzenem, duair in go izal ze doimai, sesamoramau, go i noumamau. ⁵³ Na go donen, igual embigeg Abraham go noumeun. Nait dabeleu na du banou, Abraham zilacoroi darem ta? Uwait nugau ze doimai, awaranemen dudu han noumemen. Nait dabeleu na in du sul usalaimai, ze mem?”

⁵⁴ Yesus nug koli awareun, “Iz izatal izal wanim ulapwag maimai, wanim go eiman esab tub i wai. Izal mekai nug tutak izal wanim ulapwag macaneu. Go Uwait tutak. Agen go igual Uwait anemen.

⁵⁵ Bo, ag go i abiu. Iz tutak go abiu. Bo, iz go i abiu awarem zob, go iz polumanemen dudu sul usalem zob, bo, iza go abiu, gonun, gonugau ze unum sesamoraneu. ⁵⁶ Getal agal embigeg Abraham go izal alabun ziwaz zuba, piabun dabeleimai, siksikeun. Gonug petak peimai, banban siksikeun.”

⁵⁷ Goagen koli auremen, “Nait wai houhou tabkwai (50) sag tam. Erunai na iz Abraham pemin em?”

⁵⁸ Yesus nug koli awareun, “Iz ag petak pet awarem, Abraham go i usalau tam ebu iz daremin.” ⁵⁹ Guzenina, goagen aiwag oimai, Yesus wabun ina, go wage wageimai zobu zau banou go zauan utei waneun.

9

Yesus nug du tub ameg kumi kasoroun.

¹ Yesus go aidaidai beteimai, du tub gonugau anag nug ameg kumi soligweun uligeun.

² Gonugau tapaimaraneu dudu agen kanabemen, “Du banou, inug igul eg meun, gonun, du go anag nug ameg kumi soligweun? Nugtal igul eg meun ta, gonugau memeg anag al agen igul eg memen ta?”

³ Yesus nug koli awareun, “Du go ameg kumi go nug igul eg i meun, gonugau memeg anag, go han igul eg tub i memen. Go Uwait nugau gusig araog zuba, piabun guzenai meun dareu. ⁴Ulis, em ileu, am banou eu, iz inug palautilena, alemin nugau salau mai murab. Umut aba, ig salau mabun iborain tam. ⁵Iz em e ebu daminag, iz tutak em e ebu duaillel agal al pet.”

⁶⁻⁷ Yesus ze go ze ze maziaimai, em ebu sinou heun. Go sinou kau oug ipuleun oimai, du go nugau ameg kumi ebu pezaimai aureun, “Na beteiba, Siloam Ze Unig ebu nait amen ze sil ulusen.” Go Siloam gonugau wanib zebigeg ‘palautina, waneun.’ Guzenina, du go beteimai, ban ze go ebu gonugau ameg ze zil ulusina, ameg oitina, em naliu uligeun.

⁸ Guzenina, go waugab daremen duaillel mui, duaillel ipal go getal abu ebu hobi daimai, duaillel ee nugaraneun pemen mui, agen go naliu usalina, uligaimai, agzozou ze memen, “Du e go getal abu ebu hobi daimai, duaillel ee nugaraneun du ta?”

⁹ Ipal agen enem, “Petak, du e gotal.”

Ipal agen enem, “Tam, du e go tam. Du e tub sul.”

Guzenina, du go nugtal eneun, “Iz getal duaillel ee nugaranemin, go iztal.”

¹⁰ Goagen kanabemen, “Nait amen erunai naliu meun?” ¹¹ Gonug koli awareun, “Du go Yesus anem, go nug kau ze mui ipulaimai oimai, izal ame ebu zioraimai, betei Siloam Ze Unig ebu amen ze ebu ulusen aileun. Iz gonugau ze sesamorina, izal ame naliu meun.”

¹² Goagen koli kanabemen, “Du go gue eru dareu?”

Gonug koli awareun, “Go eru ebu dareu, iz i abiu.”

Parisi dudu agen du go naliu usaleun kanabemen.

¹³ Dudu go agen getal ameg kumi dareun du imai aimai, Parisi dudu waiagab betemen.

¹⁴ Yesus nug kau oimai, du go nugau ameg kumi kasoromeun Imabun Ziwas Zobu go ebu guzeneun. ¹⁵ Parisi dudu agen go getal ameg kumi dareun du erunai ameg naliu meun aimai kanabemen. Du go nug awareun, “Gonug kau ze mui oimai, izal ame ebu mina, iz betei ame ze ebu ulusaimai, ame naliu mina, em pemin.”

¹⁶ Parisi dudu ipal agen enem, “Du go gue igul go guzeneun, go Uwait eiman alab tam, einen, go Imabun Ziwas Zobu ebulan kasai ze sesamorab tam.”

Guzenina, ipal agen enem, “Du igul eg macaneu, go nug erunai gugeg beu beu e guzeneu sul guzenamau?” Guzenaimai, agzozou bigagemen.

¹⁷ Guzenaimai, Parisi dudu agen du go kotal kanabemen, “Na gonug nait amen kumi koli suban kasizeun em, bo, nait dabeleu du go in?”

Du go nug koli awareun, “Go Uwait nugau ze doimai, awaraneu du.”

¹⁸ Zuda dudu banban du gonugau ameg naliu meun nugau ze aneun en goagal oiagab petak i eun, gonun, du gonugau memeg anag agal ze suban duabun aimai ularemen. ¹⁹ Guzenaimai, goagen gonugau memeg anag dual kanabaremen, “E agal nanag ta? Goagen anag nug go ameg kumi soligweun emen. Guzenina, ulis erunai gonugau ameg naliu meun?”

²⁰ Gonugau memeg anag agen enemen, “Ig abiu go igual naig, go ameg kumi soligwemun. ²¹ Bo, erunai gonugau ameg naliu meun, go ig i abiu. Du in nug gonugau ameg oitai moroun go han ig i abiu. Go ban meun, nugtal kanaboron. Nugtal ze mabun iboin.” ²² Gonugau memeg anag dual go guzenemen, einen, Zuda dudu banban agen gotulanemen zauan zamaramam aimai uminemen. Du in nug Yesus go Kristus aba, Zuda dudu agen du go gotulanemen zaueim i damau aimai ze memen, gonun, go uminemen. ²³ Gonun, gonugau memeg anag agen, go ban meun nugtal ze mamau aimai awaremen.

²⁴ Goagen kolital du go uloroimai, auremen, “Na Uwait nugau ameg ebu petak ze men. Ig abiu du go nug nait amen kasaimen, go igul eg macaneu du.”

²⁵ Du go nug koli awareun, “Du go gue igul eg macaneu ta, tam ta, iz i abiu. Bo, iz getal ame kumi daremin. Ulis em pem. Iz go tutak abiu.”

²⁶ Goagen koli kanabemen, “Gonug na erunizeun? Nait amen kumi erunai oitai mizeun?”

²⁷ Gonug koli awareun, “Izal ze getal awaremin, ag einen izal ze duabun uteimai, koli duabun kan-

abemen? Ag han gonugau tapaimaraneu dudu usalabun aimai guzenemen ta?”

²⁸ Goagen ze biabial kuaimai, auremen, “Na tutak na du gonugau tapaimizaneu du. Bo, ig Moses nugau tapaimiganeu dudu. ²⁹ Ig abiu Uwait nug Moses aureun. Ig i abiu du go gue eru eiman zoun.”

³⁰ Du go nug koli awareun, “Iz agal ze doimai, esilakem! Ag i abiu, go eru eiman zoun, bo, go nug izal ame kumi kasai mileun. ³¹ Ig abiu Uwait go dudu igul eg macanemen agal ze i duaneu. Dudu go ulagwag moroimai, gonugau ze sesamorane-men tutak agal ze duaneu. ³² Getal em patai meun ziwass ebu, alai ulis, du tub nug du tub ameg kumi kasai meun ina i duanem, ulis tutak. ³³ Du go gue Uwait eiman i aleun zob, go gugeg go guzenabun iboin tam.”

³⁴ Parisi ag du go nugau ze mareun doimai, agen koli guzenai auremen, “Na anan nug solinweun ziwass ebu igul eg mui ban memen guzenem na ulis ig tapaimigamoroi ta?” Guzenai auraimai, du go zauan zamorina, waneun.

Dudu go agal oiagab im oitab tam.

³⁵ Yesus go igul go guzenemen ze doimai, go betei du go tuloroimai, kanabeun, “Nait ounab Du Nugau Nag en petak em ta, tam?”

³⁶ Du gonug koli aureun, “Du banou, go du in ab? Ailemen, iz go en izal oiab petak ai.”

³⁷ Guzenina, Yesus nug aureun, “Na du go amen nug pemen, du go nug ulis na ze ze mizei dareu.”

³⁸ Du gonug aureun, “Dubanou Ban, izal oiab petak eu.” Guzenaimai, du go nug Yesus nugau arabugab taubib waimai, ulagwag moroun.

³⁹ Yesus nug eneun, “Iz em e ebu duailel agal igul sisiarabun alemin. Dudu ag ameag kumi mui ag ameag naliu mamamen, dudu ameag ametai daremen, ag ameag kumi usalamamen.”

⁴⁰ Guzenina, Parisi dudu ipal ag go waugab daremen ze go doimai, kanabemen, “Ig han amecig kumi ta?”

⁴¹ Yesus nug koli awareun, “Ag ameag kumi mui zob, ag ze tamacag, bo, agen ig amecig naliu daremen emen, gonun, ag ze mui daremen.”

10

Sipsip gumaraneu du gonugau tatau ze.

¹ Yesus nug kolital eneun, “Iz petak pet awarem, du tub go sipsip ninanem gilán og eiman i sianeun, go gilán etuboroi sianeun, du guzeneneg, go zob du. ² Gilán og eiman sianeun du, go sipsip go gumaraneu du pet. ³ Go gilán og gumaneun du nug im oitai muraneun, sipsip gumaraneun du go nug gonugau sipsip tutak tutak agal wanimag patena, go sipsip inain go gonugau zeu doimai, go sesamorai unanem. ⁴ Go uzaneim imarai noimai, nug amegai betena, sipsip go ses sesamorai bitanem, einen, go gonugau zeu abe macanem. ⁵ Go dudu ipal i sesamaranemen. Go dudu ipal agen ularena, uminaraimai unanemen, einen, go agal zepag i abiu.” ⁶ Yesus nug tatau ze go awareun, bo, go tatau ze go gonugau zebigeg i abiu.

Yesus sipsip gumaraneu du naliu.

⁷ Yesus nug koli eneun, “Iz petak pet awarem, Iz sag iz sipsip agal gilán og. ⁸ Dudu ipal ag amegai zomen ag zob dudu. Sipsip inain agal ze duab tam. ⁹ Iz sag iz gilán og pet. Du in izal zau og eiman zumau iz go suban gumai. Go zaueim simai, koli betei ee zabun em naliu peimai, umau. ¹⁰ Zob du go zoi, zob oimai, eg marabun zuaneu. Iz ag doropag muzmuz dabun gusig marabun alemin. Guzenaimai, ag ece tub en i tamacag a damamen, muzmuz suban damamen.

¹¹ Iz sag iz sipsip gumaranem du naliu. Sipsip gumaraneu du naliu go nug gonugau sipsip en noumabun dareu. ¹²⁻¹³ Du tub aiwag en salau maimai, go sipsip gumarabun du sul tam. Go egun zag alina, peimai, sipsip go utaraimai, uminai warena, egun zag go nug zoimai, sipsip ipal tugarai zina, ipal uminai wane anamam, einen, du go gue gaul aiwag en salau macaneu, gonugau sipsip en i dabilaneu.

¹⁴⁻¹⁵ Iz sag iz sipsip gumaranem du naliu. Izal mekai nug iz abe milaneu, izan han mekai abe manem sul, iz izal sipsip abe maranem, goagen han iz abe milanemen. Ag izal sipsip, gonun, iz ag en noumabun guzenem. ¹⁶ Izal sipsip ipal ag e gilán oug i daremen. Iz ag han imaraimai, gilán e oug maremin, ag izal ze doimai, ereg tutak ug dabi, iz ag unum gumarai. ¹⁷ Izal mekai nug iz en ougab noumaneu, einen, iz izal sipsip en noumaimai, koli asanai. ¹⁸ Izal enim tabug utemin, du tub nug unum iwei heabun sul iboin tam, iz gusig ban mui, izal dabeleu eiman iztal izal enim tabug uteimai, iztal izal enim tabug koli wabun iz iboin. Du tub nug iz ze i kuatai i ailamau.

Izal mekai nug iz go guzenabun aileun guzental guzenai.”

¹⁹ Zuda duail el go ze go doimai, tubaim tubaim bigagemen. ²⁰ Dudu asiu agen enemen, “Wes eg gonugau ougab oug simai, go dabug utub usalaneu. Ig einen gonugau ze duabun dabuig mab?”

²¹ Bo, dudu ipal agen enemen, “Wes eg mui du go ze naliu guzenai i maramau. Wes eg mui du nug erunai dudu ameag kumi kasarai mamau?”

Zuda duail el agen Yesus dual iwai memen.

²² Ziwas go ebu, Zerusalem ban uzan zobu tub piabun ziw as banou zoun. Ziwas banou go getal Uwait ecesab muranemen zobu zau banou usalai moromai, im oitabun koli dabelabun ziw as banou. Ziwas go ebu, ut malalai banou pet zua-neu. ²³ Yesus gue go Nou Zaeim, getal Solomon dacaneun empip anem ebu simai, ai dareun. ²⁴ Guzenaimai, Zuda duail el go waugab zoi tulo-roimai, kanaboromen, “Eisab na aigamam, na Kristus? Na ulis araog aigamam.”

²⁵ Yesus nug koli awareun, “Iz getal ag awaremin, bo, agal oiagab petak ab tam. Gugeg e beu beu unum mekai nugau wanib eiman mai darem, go izal wanim araog mai dareu. ²⁶ Bo, ag izal sipsip tam, gonun, agal oiagab iz en petak ab tam. ²⁷ Izal sipsip ag izal ze duanemen. Iz ag abe marem, ag iz sesamilanemen. ²⁸ Iz ag doropag awau muzmuz dabun gusig maremin, ag i noumamamen. Du tub nug ag izal ebe ebuan i imarai unamau. ²⁹ Duail el go izal mekai nug mileun. Go banou pet duail el ipal unum zilarai dareu, gonun, du tub nug ag mekai nugau ebeg

ebuan oi habun iborain tam. ³⁰ Iz izal mekai dual ig tutak.”

³¹ Guzenina, Zuda dudu agen koli ai oimai, go waporoi hemen. ³² Bo, Yesus nug awareun, “Iz agal ameagab ebun, izal mekai nugau gugeg beu beu guzenemin, agal dabeleu iz ein gugeg beu beu memin en iwaporoi?”

³³ Zuda dudu agen auremen, “Na gugeg beu beu go guzenemen en ig i niwamam, bo, na ze biabial kuai memen. Na gaul du, na izal Uwait aimai, Uwait nugau empip wabun emen, gonun, go en ig na niwaporoi.”

³⁴ Yesus nug koli awareun, “Agal kasai ze ebun sikut wai memen dareu, Uwait nug aneun, ‘Ag uwait iz sul.’ *Buk Song 82:6*

³⁵ Uwait nugau ze go polu mab tam, petak pet ze meun. Getal Uwait nug dudu awareun, ‘Ag uwait iz sul.’ ³⁶ Gonun, mekai nugau tapai maraimai, palautilena, alemin, agal dabeleu iz en ein emen? Izan iz Uwait nugau nag darem emin, ag einen iz ze biabial kuai mem ailemen? ³⁷ Iz izal mekai nugau salau i oi murai, ag izal ze en oiagab petak i an. ³⁸ Bo, iz gonugau salau memin, gonun ag izal ze en oiagab petak i emen aba, ag izal gugeg memin en oiagab petak an. Guzenaimai, ag petak abiu izal Mekai iz ibail darena, iz go dual ereg darem.” ³⁹ Go ze go doimai, ag koli go gusig pataporoi emen, bo, go zilarai waneun.

⁴⁰⁻⁴¹ Yesus go koli uzan go Zordan Ze gasageim getal Zon nug duaillel ze ziwareun ebun beteun. Go ziwang ipal go ebun darena, duaillel asiu go wangab alemen. Goagen enem, “Zon nug gugeg tub mab tam, bo, gonugau ze unum du go en aneun go

petak.” ⁴² Uzan tub, duailel asiu agal oiagab go en petak emenin.

11

Lasarus noumeun.

¹ Du tub ebeu mui gonugau wanib Lasarus, go Betani uzan dacaneun. Uzan tub Maria gonugau amag Marta dual dacanemen. ² Go Maria gonugtal getal ze sous naliu Yesus nugau arab ebu esikaimai, gonugau gagalig ulig sil gulesai moroun. Air gonugau abiag Lasarus go ebeu mui. ³ Ailel go agen Yesus ze palautai moroimai, enemen, “Dubanou Ban, nait zaun go en ounab noumanem go ebeu mui dareu.”

⁴ Yesus go ze go doimai, eneun, “Ebeu gonug du i noumamau. Gonugun duailel ag Uwait nugau gusig uligaimai, gonugau wanib wag macanemen. Abu go ebu Uwait nugau Nag wanib ulagwag banou umau.” ⁵ Yesus go Marta, gonugau apag Maria, Lasarus dual ereg agen gonugau ougab noumeun. ⁶ Go Lasarus ebeu dareu ze doun, bo, go dareun uzan gil aliag dareun.

⁷ Gil aliag go mazicina, gonugau tapaimaraneu dudu awareun, “Ig koli Zudia agaig bitacab.”

⁸ Guzenina, gonugau tapaimaraneu dudu agen auremen, “Dubanou Ban, Zuda duailel agen na ai sil niwabun ina, alemun, ziwas asiu maziab tam, na koli uzan go bitabun dabelem ta?”

⁹ Yesus nug koli awareun, “Gil tutak ebu salau wabun go aua begurug sag, umaseu betei umusig go petak. Gonun, du in go amban aidaneu go aiwag ebu i titou amau, einen, go em ebulan al

pianeu. ¹⁰ Bo, du in go umaum aidaneu, go aiwag ebu titou amau, einen, go al tamacag.”

¹¹ Yesus ze go koli, awareun, “Iguar zaicig Lasarus go gabuai dareu, iz beteimai, go asai murai.”

¹² Gonugau tapaimaraneu dudu agen auremen, “Go gabuai dareu aba, go koli naliu usalamau.”

¹³ Yesus go tatau ze maimai, Lasarus gabuai dareu awareun, bo, go abiu Lasarus noumeun. Tapaimaraneu dudu agal dabeleu go petak gabuai dareu aimai dabelemen.

¹⁴ Guzenina, Yesus nug koli araog awareun, “Lasarus go noumeun. ¹⁵ Bo, iz ag en dabeleimai, go al betei dab tam, einen, iz agal oiagab petak abun aimai guzenemin. Ig go piabun bitacab.”

¹⁶ Yesus guzenaimai, Tomas nugau wanib tub Didimus nug gonugau salau zaugul awareun, “Ke, ig ereg go al noumabun bitacab.”

Du noumeun asaimai, awau muzmuz dabun en zebigeg, go Yesus tutak.

¹⁷ Yesus go gonugau tapaimaraneu dudu abai Betani uzan waugab zuna, dudu ipal agen Lasarus noumeun, ob oug memun gil iwanarai sag mazieun aimai auremen. ¹⁸ Uzan tub Zerusalem waugab, ¹⁹ gonun, Zuda duaille asi go Marta zaug Maria dual agal abianag noumeun oiagab naliu usalabun aimai waiagab alai daremen. ²⁰ Marta go Yesus alai dareu ze doimai, go Yesus abu ebu tulurabun beteun. Maria go zaueim dareun.

²¹ Marta nug betei Yesus tuloroimai, aureun, “Dubanou Ban, na e ebu daremen zob, izal abi i noumeu zob. ²² Bo, ulis han iz abiu na ein ece wabun Uwait auremen, go nug na mizamau.”

²³ Yesus nug koli Marta aureun, “Nait abian koli asamau.”

²⁴ Marta nug koli eneun, “Io, iz abiu, aiu ses duail el unum koli asamam ziw as ebu, go han asamau.”

²⁵ Yesus nug koli aureun, “Dudu noumemen asaimai, awau dabun zebigeg go iz tutak. Duair in go iz en ougab petak aimai, noumamau, go awau damau. ²⁶ Dudu unum awau daremen, agal oiagab iz en petak amamen, ag i noumamamen. Ag awau muzmuz damamen. Na ze go en ounab petak eu ta?”

²⁷ Gonug koli eneun, “Dubanou Ban, petak pet, izal oiab na en petak eu. Na Kristus, Uwait nugau Nag, na em e ebu gonugau duail el koli imarabun tapai mizena, alemen.”

Yesus go Lasarus en bisou peimai, weineun.

²⁸ Marta gue ze go ze ze maziaimai, koli zaueim beteimai, Maria uloroimai, aureun, “Igu al tapaimiganeu du zoimai, go na peizai eu.” ²⁹ Maria ze go doimai, pigai asaimai, Yesus tulorabun beteun. ³⁰ Yesus go uzan siab tam, go Marta tuloroun empip dareun. ³¹ Zuda duail el go Maria al alai daremen, Maria go pigai asaimai, uzaneim nuna, uligaimai, goagal dabeleu go ob ebu manil mabun beteu aimai sesamorai betemen.

³² Maria go Yesus dareun ebu betei tuloroimai, gonugau arabugab taubib waimai, aureun, “Dubanou Ban, na e ebu daremen zob, izal abiagwai i noumeu zob.”

³³ Maria go gonugau abiag en ougab eg waimai, manil mina, duail el ipal go al ereg betemen go han

oiagab eg wina, manil mina, Yesus go uligaraimai, go han ougab eg wina, weina moroi. ³⁴ Gonug kanabareun, “Ag go eru ebu ob oug hemen?”

Goagen auremen, “Dubanou Ban, na piabun zon.”

³⁵ Yesus go ougab eg wina, weineun.

³⁶ Guzenina, duail el agen enem en, “Ag uligan, go Lasarus en gonugau ougab petak noumeun.”

³⁷ Bo, duail el ipal agen enem en, “Du e nug du tub ameg kumi mui kasai mina, ameiteun. Go einen Lasarus isanurabun utena, noumeun?”

Yesus nug Lasarus noumeun asai meun.

³⁸ Yesus go koli ougab eg wina, Lasarus aizau ob oug memen waugab beteun. Go aizau og ai banou sil tapelai memen. ³⁹ Yesus nug awareun, “Ai go oi han.”

Du noumeun, gonugau abiag Marta nug eneun, “Dubanou Ban, go ob oug hemun gil iwanarai mazieun, gonun, sous eg pet zumau.”

⁴⁰ Yesus nug aureun, “Iz na getal aizemin, nait ounab iz en petak emen, Uwait nugau gusig banou pimam.”

⁴¹ Guzenina, goagen ai go og tapelai memen ebuan oi hina, Yesus nug Mesgai wag ameitaimai, eneun, “Mekai, na izal ze umkoskos duanemen, gonun, iz na ‘Ese-e’ aizem. ⁴² Iz abiu na izal ze umkoskos duanemen iz duail el e darem en anem, ig gugeg go guzenemen, goagal oiagab na iz palautilena, alemin petak amam.”

⁴³ Yesus go guzenai aurai maziaimai, banban ulaimai, eneun, “Lasarus, na uzaneim alen.”

⁴⁴ Noumeun du go asaimai, uzaneim aleun. Gonugau arab ebeg siameg enib unum tibur galau sil kularai memen.

Yesus nug awareun, “Tibur galau go ulagacebi, unamau.”

Dudu banban agen Yesus webi, noumabun ze patemen.

(Matiu 26:1-5; Mak 14:1-2; Luk 22:1-2)

⁴⁵ Zuda duaillel asiu go Maria piabun alemen, Yesus nug gugeg go meun uligaimai, goagal oiagab go en petak emen. ⁴⁶ Bo, dudu ipal go Yesus nug gugeg go meun uligaimai, beteimai, Parisi dudu awaremen.

⁴⁷ Guzenina, Parisi dudu agen Uwait ula dacanemen dudu banban mui, dudu banban ipal ularena, go alai go tulaimai, enemem, “Du go ig erunab? Go gugeg beu beu mai dareu. ⁴⁸ Ig du go utemun, igul go guzental guzenai aidaba, duaillel unum goagal oiagab go en petak amam. Guzenebi, Rom agal dudu banban agen zoimai, ig eg wai migeimai, igual emgasag mui, Nou Zau banou mui, unum eg wai mamam.”

⁴⁹ Du tub gonugau wanib Kaiapas gue wai go ebu Uwait ula dacaneu du banou pet, go nug awareun, “Ag dabeleu tub dabuiag oug i dareu. ⁵⁰ Ag i abiu ta? Du tutak nug duaillel agal empip oimai, noumabun iboin. Igualel duaillel unum eg wamam go igul naliu tam.”

⁵¹ Kaiapas go gonugau dabeleu eiman igul go guzenabun anab tam, go Uwait ula dabun du banou pet, gonun, Uwait nug igul go guzenabun dabeleu morona, go aiu ses Yesus noumaimai, Zuda duaillel e isanarabun aimai ze meun.

⁵² Zuda duail el tutak ag en go noumab tam. Go noumaimai, Uwait nugau duail el em e ebu unum gotularaimai, Uwait waugab imarai alamau.

⁵³ Kaiapas guzenina, ziw as go ebutal, Zuda dudu banban agen Yesu s erunai webi, noumabun aimai bigegwai, ze patemenin.

⁵⁴ Guzenina, Yesu s go Zudia agaig ebu koli araog aidab tam. Go uzan go uteimai, betei, du tamacag em waugab uzan tub wanib Epraim, gonugau tapaimaraneu dudu abai dareun.

⁵⁵ Imabun Ziw as Zobu tub Pasowa waugab zuna, duail el Zerusalem ban uzan waugab han unum Uwait nugau ameg ebu naliu usalabun goagal igul beu beu mabun ban uzan siemen.

⁵⁶ Go Yesu s Nou Zau eim zuna, piabun aimai simai gumei daimai, agzozou enemen, “Agal dabeleu erunai dareu? Go Imabun ziw as e zumau ta, i zumau?” ⁵⁷ Uwait ula dacanemen dudu banban go Parisi dudu abai agen duail el awaremen, “Yesu s erueim daba, ag uligaimai, ig alai aigebi, betei gusig patamam.”

12

Maria nug ze sous naliu sil Yesu s nugau arab ulusai moroun.

¹ Zuda agal zobu piabun ziw as, wanib Pasowa, gil wasolig sag darena, Yesu s go Lasarus nugau uzan Betani sieun. Uzan tub getal Yesu s nug Lasarus noumeun asai meun. ² Go go ebu simai, go go al ee zabun mis memen. Marta go ee salanina ina, Lasarus go dudu ipal abai go Yesu s al ereg eebiz ebu hobi daremen. ³ Guzenina, Maria nug ze sous naliu wanib ‘nar’, aiwag banou

sil gau mabun sul oimai, Yesus nugau arab ebu esikaimai, gonugau gagalig ulig sil gulesai moroun. Ze sous go zaueim go unum iboreun.

⁴⁻⁵ Guzenina, Yesus nugau tapaimaraneu du tub Zudas Iskariot, go nug aiu ses Yesus iwai zaugul agal ebeagab ebu maramau, go nug eneun, “Go ze aiwag banou, wai tutak ebuan aiwag sul, wabun iboin pet. Ig dudu ipal maremun, gau mebi, aiwag oimai, duail el ecesab tamacag isanarabun iboin.” ⁶ Go ze go eneun, duail el ecesab tamacag en dabelab tam, einen, go zob du. Go Yesus nugau tapaimaraneu dudu agal aiwag zo gumeimai, go zo go ougan aiwag zob waneun.

⁷ Yesus nug ze go doimai, eneun, “Utebi, damau. Go iz ob oug heilamamen ziw as ebu, igul e guzeneu aiu ses dabilamau. ⁸ Duail el ecesab tamacag go ag abai umkoskos damamen, bo, iz ag abai umkoskos ban i dai.”

Lasarus webi, noumabun aimai ze patemen.

⁹⁻¹⁰ Zuda duail el asiu, go Yesus Betani uzan dareu ze doimai, go eim betemen. Go Yesus tutak piabun bitab tam, go Lasarus noumeun Yesus nug ob ougan asai meun han piabun bitemenin, Guzenina, Uwait ula dacanemen dudu banban agen Lasarus han webi, noumabun en ze patemen. ¹¹ Einen, go en Zuda duail el asiu go semaraimai, Yesus en oiagab petak emenin.

Yesus go emgasag gumaneun du king sul Zerusalem ban uzan sieun.

(Matiu 21:1-11; Mak 11:1-11; Luk 19:28-40)

¹² Nineimai, umaseu, duail el asiu go zobu wanib Pasowa piabun zomen go Yesus Zerusalem

ban uzan alai dareu ze domen. ¹³ Guzenaimai, goagen nun gau sul kuataraimai, Yesus alamau abu ebu tulorabun beteimai, guzenai ulwemen, “Uwait nugau wanib uligwag murab.

Du go Banou nugau wanib ebuan aleu, ulagwag murab. Go Israel agal gumarabun du banou, king.” *Buk Song 118:25-26*

¹⁴ Yesus go donki nag tub uligaimai, go wag ebu beteun. Getal Uwait nugau ze nug aneun sul petak zou. ¹⁵ Ze go nug guzeneun,

‘Ag Saion ban uzanan duaillel, ag uminian. Agal gumarabun du banou go donki nag ebu hoboï, aleu.’ *Sekaraia 9:9*

¹⁶ Gonugau tapaimaraneu dudu igul go amegai guzenemen ze go zebigeg go i abiu. Bo, aiu ses Yesus Mesgai wag simau ziwias ebu, go ze go Uwait nugau ze dareu en dabeleimai, anemen, go Yesus en aneun. Go duaillel agen Zerusalem uzan guzenemen koli go en dabilemen. ¹⁷ Duaillel ag Yesus nug Lasarus asai meun ziwias ebu, go al daremen, ag aidaimai ze go duaillel ipal awarane-menin. ¹⁸ Igul go en, duaillel go Yesus tulorabun betemen. Einen, go nug gugeg go meun domen. ¹⁹ Guzenaimai, Parisi dudu agzozou enemen, “Ag uligan, ig go kuatai ze mabun iborain tam. Emgasag e ebuan duaillel unum go sesamoremen.”

Grik emgasag ebuan dudu ipal agen Yesus itanemen.

²⁰ Grik emgasag ebuan dudu ipal agen, dudu ipal go Imabun ziwias, Zerusalem ban uzan, Uwait nugau wanib ulagwag mabun sina, ereg sesamarai siemen. ²¹ Grik dudu go agen Pilip, go Betsaida

uzanan du, uligaimai, auremen, “Ig Yesus pia-poroi.” ²² Guzenina, Pilip nug betei Andru aurina, zaug dual beteimai, Yesus auremen.

²³ Yesus nug awareun, “Du Nugau Nag wanib ulagwag banou wabun ziwaz ulis zou. ²⁴ Iz ag petak pet awarem, wit dab em ebu nuab tam, go tutak tapai damau. Bo, go em ebu numau, koli walu zoimai, dab asiu mamau. ²⁵ Du in go gonugau dorog en ougab noumaimai, em e ebuan ecesab en dabilamau, go eg wamau. Bo, du in em e ebuan ecesab semoroimai, gonugau dorog en ougab i noumamau, gonugau dorog awau muzmuz dabun gusig umau. ²⁶ Du in go izal salau mamau, go iz sesamilamau. Uzan tub iz betei dai ebu izal salau du han ereg iz ibail betei damau. Du in go izal salau mamau, izal mekai nug gonugau wanib wag muramau.”

Yesus nug noumabun en ze mareun.

²⁷ Yesus nug eneun, “Ulis izal oiab uhu usalina, dabeleu asiu om. Mekai, na go mu wabun ziwaz utemen, iz ebilab i zumau aimai, anai ta? Tam. Iz ziwaz go mu banou wabun en alemin. ²⁸ Mekai, nagtal nait wanim ulapwag banou men.”

Guzenina, ogusau tub nug Mesgai wag eiman eneun, “Iz getal izal wanim ulapwag banou memin, kolital ulapwag banou mai.” ²⁹ Duail el asiu go ebu gotulai daremen ze go doimai, enem, “Go em kulalaneu nug ze mai dareu.” Ipal agen enem, “Uwait nugau tibur nug alai ze moroi dareu.”

³⁰ Bo, Yesus nug awareun, “Ze go ulis ag domen, iz isanilabun tam, go ag isanarabun. ³¹ Ulis, Uwait

nug em e ebuan duailel sisiarabun zoi dareu. Guzenaimai, go nug em e gumaneu du banou oi amaicamau. ³² Iz dudu agen wag heilebi, izan duailel unum egaremin, iz waiab alamam.” ³³ Go erunai noumamau en ze meun.

³⁴ Duailel agen koli auremen, “Ig getal igual kasai ze ebu enai domun, Kristus go zumau, i noumamau, go muzmuz damau. Na Du Nugau Nag wag heizamam einen guzenem? Du Nugau Nag go in?”

³⁵ Yesus nug koli awareun, “Al go ag ula ziwasiu i damau. Al hilanau darena, ag abu piabun iboin ebu aidan, umaum usalaba, ag iboin tam. Dudu go umaum aidanemen go em suban i pianemen. ³⁶ Go al go hilanau oimai, go en agal oiagab petak an. Guzenebi, ag al ebuan duailel usalamamen.” Yesus go ze go awaraimai, go utarai beteimai, wagemeun.

Zuda duailel agal oiagab petak ab tam.

³⁷ Yesus nug gugeg beu beu goagal ameagab ebu meun, bo, go en goagal oiagab petak ab tam.

³⁸ Getal Uwait nugau ze doimai, awaraneun du Aisaia nugau ogusau nug ze meun petak zou, in nug igual ze en ougab petak eun? Uwait nug in gonugau gusig abai moroun?” *Aisaia 53:1*

³⁹ Igul go en goagal oiagab petak ab utem. Einen, Aisaia nug han aneun,

⁴⁰ Uwait nug goagal ameag kumi usalai maraimai, goagal dabeleu tapelai mareun. Guzenaimai, goagal ameag nug suban i pianemen, ag suban i dabilanemen. Tub,

ag agal igul eg uteiban, koli oiagab kekulebi,
iz agal igul eg zilagai marai.' *Aisaia 6:10*

Uwait nug guzeneun.

⁴¹ Aisaia nug Yesus nugau gusig peimai, go en ze meun.

⁴² Dudu asiu mui, Zuda dudu banban ipal ereg go Yesus en oiagab petak emen. Bo, ag Parisi dudu uminaraimai, agal oiagab petak emen anab tam. Agal gotulanemen zauan zamarebi, unamamen aimai dabeleimai, guzenemen. ⁴³ Ag Uwait nug agal wanimag wag maramau en uteimai, ag dudu agen agal wanimag wag maramam en aimai guzenanemen.

Yesus nugau ze gonugtal duail el sisiaramau.

⁴⁴ Yesus nug ulwaimai, guzeneun, "Duair in iz en gonugau ougab petak aneu, go iz tutak en ougab petak ab tam, go izal Mekai iz palautileun go en ereg ougab petak aneu. ⁴⁵ Du in go iz peileu, go izal mekai iz palautilena, alemin han peu. ⁴⁶ Iz em e ebuan al pet alemin. Duail el go iz en goagal oiagab petak amam, go umaum i damamen.

⁴⁷ Duair in izal ze doimai, sesamorab tam, iz go i sisiai. Iz em e ebuan duail el sisiarabun alab tam. Iz duail el igul eg macanemen ebuan koli imarabun alemin. ⁴⁸ Bo, duair in go iz semileimai, izal ze sesamorab utamau, go ze gonugtal go petak sisiuramau. Iz ze e awarem, go ze gonugtal ag aiu ses sisiaramau. ⁴⁹ Iz ze e izal dabeleu eiman mab tam, mekai nug iz palautilena, alemin, gonugtal ze go unum ailina, awarem. ⁵⁰ Iz abiu du in mekai nugau ze sesamoramau, go muzmuz awau damau. Gonun, ze unum e awarem, go mekai nug aileun guzental awarem."

13

Yesus nug gonugau tapaimaraneu dudu tutak tutak agal aramag ze sil ulusai mareun.

¹ Pasowa, Zobu go pianemen ziwias, getal Israel dudu agal embigeg Izip emgasag utei alemen dabilanemen ziwias zuna, Yesus go abiu go em e uteimai, gonugau memeg waugab Mesgai wag siabun ziwias go mazi hogu zoi dareu. Yesus go gonugau duailen em e ebu daremen go en ougab noumeun. Go guzental daimai, betei, gonugau enib ag isanarabun noumeun.

² Yesus gonugau tapaimaraneu dudu abai umaum ee zina zina, Satan nug Zudas, go Saimon-Iskariot nugau nag, Yesus dudu banban agal ebeagab ebu maraba, webi, noumabun dabeleu moroun. ³ Yesus go abiu memeg nug gusig unum gonugau ebeb ebu meun. Go abiu Uwait nug go palautina, aleun, koli Uwait waugab simau. ⁴ Gonun, Yesus nug ee zai daremen ebu asaimai, gonugau tibur galau huia oi aimai, tibur galau enimag gulesanem tub oimai, gonugau bigug ebu kieun. ⁵ Ee tebil ebu ze esikai maimai, gonugau tapaimaraneu dudu tutak tutak agal aramag ulusai maraimai, go tibur galau bigug ebu kieun go sil goagal aramag ebuan ze gulesai mareun. ⁶ Yesus nug goagal aramag unum ulusai marai marai betei, Pita waugab alina, Saimon-Pita nug Yesus aureun, “Dubanou Ban, na izal aram ulusamoroi ta?”

⁷ Yesus nug koli Pita aureun, “Igul e ulis guzenem na i abiu, aiu ses petak na abe mamam.”

8 Pita nug koli aureun, “Na izal aram i ulusamam. Tam pet tam!”

Yesus nug koli aureun, “Iz nait aram i ulusai, na izal tapaimizanem du i damam.”

9 Yesus nug guzenai aurina, Pita nug koli aureun, “Dubanou Ban, guzenaba, na izal aram sag i ulusen, izal ebe mui gagali mui ereg ze sil ulusai milen!”

10 Yesus nug koli aureun, “Du in go ze ziweun, go unu tamacag, go koli ze i ziwamau. Go gonugau arab sag ze sil ulusamau, einen, arab go em eg tapai aidaneu. Ag unum agal oiagab oug unu tamacag, naliu daremen. Bo, du tub, go sag gonugau ougab oug unu mui dareu.” 11 Yesus go Zudas nug nug nugau iwai zaugul ebeagab ebu maramau abe maimai, eneun, “Ag unum agal oiagab oug unu tamacag. Du tub go sag gonugau ougab oug unu mui.”

12 Yesus nug goagal aramag ulusai maraimai, gonugau tibur galau huia koli oimai, arugaimai, gonugau hubabun pip betei hoboun. Yesus nug go hobo daremen kanabareun, “Ag izal tapaimaranem dudu, iz ulis agal aramag ze sil ulusem, ag zebigeg go abiu ta? Iz ulis igul go guzenem, gonugau zebigeg awaramoroi. 13 Ag iz ibail ze maimai, ailanemen, ‘Dubanou Ban, tapaimiganem du.’ Ag go petak anemen, go iz sag agal tapaimaranem du, agal Dubanou Ban.

14 Iz, agal Dubanou Ban, izan agal aramag ulis ulusem pemen igul go guzenem sul, aiu ses agen han zaiagar agal aramag guzentel ulusai maran.

15 Iz ag igul go abai marem pemen, iz salau du sul usalaimai, ag isanaremin, agen han igul go

sesamoran. ¹⁶ Iz petak pet awarem, em e ebu, salau du tub nug gonugau gumaneu du zilacur-abun iboin tam. Du go gue gonugau du banou nug salau mabun palautina, go nug beteimai, gonugau palautoroun du banou i zilauramau. ¹⁷ Ulis ag ze e marem domen, go petak. Ag ze e awarem doiban, ag sesamoraimai, iza guzenem sul guzenaimai, ag umkoskos siksikai damamen.”

Yesus du tub nug go gonugau iwai zaugul agal ebeagab ebu mamau eun.

(Matiu 26:20-25; Mak 14:17-21; Luk 22:21-23)

¹⁸ Yesus koli awareun, “Iz ag unum unu mui awarab tam. Tutak du en anemin. Dudu inen izanag tapai maremin, go iz abiu. Bo, ze go getal Uwait nugau ze doimai, awaranemen dudu agen anemen ulis petak zou. Go guzenemen, ‘Du go gue iz ibail ee zai dareu, go nug iz iwai milamau.’ *Buk Song 41:9*

¹⁹ Iz ulis ze e awarem aiu ses petak zuba, agal oiagab petak aimai, ag iz petak abei milamamen. Iz du go dudu go agen sikut wemen ulis e ze mai dacanem. ²⁰ Iz petak pet awarem, du in nug dudu izal ze oi aidabun palautaremin imaraimai, suban gumaramau, go iz mui ereg imailamau. Du in nug iz imailamau, go du gue iz palautilena, alemin go han ereg imacamau.”

²¹ Yesus nug ze go gonugau tapaimaraneu dudu awaraimai, gonugau ougab uhu usalina, ze wagemabun iborain tam, gonun, araog maimai, eneun, “Iz petak pet awarem, du tub ag ula dareu go nug iz izal iwai zaiar agal ebeagab ebu mamau.”

²² Go ze go awarina, go esilakaimai, ameag nug agzozou piapiar aimai, dabeleimai, enemen, “Go du in en aneu?” ²³ Yesus nugau tapaimaraneu du tub Yesus nug go en ougab noumaneu, go Yesus waugab hoboi dareun. ²⁴ Gonun, Saimon-Pita nug gagalig sil, aureun, “Nagen kanaben, go du in en aneu.”

²⁵ Du tub Yesus waugab hoboi dareun, Yesus kanababun holoi beteimai, kanabeun, “Dubanou Ban, na in en anem?”

²⁶ Yesus nug koli aureun, “Izal *bret* ogor il ebu maimai, du go moromin, ziba, du go nug tutak iz iwai milamau.” Guzenai ze maimai, gonugau *bret* ogor oimai, il ebu maimai, Zudas, Saimon-Iskariot nugau nag moroun. ²⁷ Zudas go Yesus nug *bret* oi morona, Satan nug Zudas gusig pataimai, gonugau dabeleu unum gumeun.

Yesus nug Zudas aureun, “Na einen ban darem. Na ein igul guzenabun aba pigai guzenen.”

²⁸ Gonugau tapaimaraneu dudu ipal hoboi daremen Yesus nug ze go Zudas aureun, go ze meun ze go zebigeg i abiu. ²⁹ Zudas go goagal aiwag gumaneu du, gonun, goagal dabeleu Yesus nug go betei ee gau mabun ze moroi dareu, ta, ecesab tamacag dudu ipal aiwag marabun ze moroi dareu ta, emen.

³⁰ Guzenaimai, Yesus nug Zudas *bret* ogor morona, oimai, umaum uzaneim noimai, waneun.

³¹ Go uzaneim noimai, wanena, Yesus nug gonugau tapaimaraneu dudu awareun, “Ulis, Du Nugau Nag nugau wanib ulagwag oi dareu. Duaillel go uligaimai, Uwait nugau wanib ulagwag banou

mamam. ³² Duaillel agen Yesus nugau wanib ulagwag mui dareu uligaimai, go Uwait nugau wanib ulagwag muramam aimai, ziwass go ebutal Uwait nug gonugau mogoi nugau wanib gonugau gusig nug wag muramau. ³³ Izal gelear, iz ban ag abai i dai. Iz getal Zuda dudu banban awaremin sul ulis ag han awarem, ag iz itanilamamen, bo, ag iz eru eiman unai ag bitabun iborain tam. ³⁴ Iz ulis ag kasai ze awau tub awaranai, ‘Ag agzozou agal zaiagar en oiagab nug noumamamen. Iz ag en oiab nug noumanemin sul agen han zaiagar en oiagab nug noumamamen.’ ³⁵ Ag zaiagar en oiagab nug noumaimai, isanaramamen, dudu go agen ag petak abe maramam ag izal tapaimaranem dudu pet.”

Yesus nug Pita enai aureun, “Na iz en duaillel awaramam, ‘Iz go i abiu.’ ”

(Matiu 26:31-35; Mak 14:27-31; Luk 22:31-34)

³⁶ Pita nug Yesus kanabeun, “Dubanou Ban, na eru utigai unabun aigem.”

Yesus nug Pita koli aureun, “Pita, ulis na iz uzan go bitamoroi na sesamilai unabun iborain tam. Aiu ses petak iz sesamilamam.”

³⁷ Guzenina, Pita nug koli aureun, “Dubanou Ban, na iz einen na bitamam ebu i sesamizabun aimai ailem? Iz na isanize i noumai.”

³⁸ Yesus nug koli aureun, “Na petak iz isanileimai noumamam ta? Pita, iz petak pet aizem, ulis umaum, toi i ulwau ebu, zoi kanabizebi, na izal wanim wagemaimai, ‘iz go i abiu’ ziwass ainarai ze guzenai mamam.”

14

Yesus go Uwait dareu uzan waugab siabun abu.

¹ Yesus nug gonugau tapaimaraneu dudu awareun, “Ag dabeleu asiu oimai, oiagab uhu i mamau. Uwait en agal oiagab petak aiban, iz en han oiagab petak an. ² Izal mekai nugau zaueim zau empip asiu dareu. Iz agal dabun empip kasabun unamoroi. Go petak tam zob, iz ag i awarem zob. ³ Iz simai ag dabun empip suban kasai maimai, koli alaimai, ag imaraimai, simai, iza ibail ereg damamen. ⁴ Iz uzan go unamoroi uzan gonugau abu ag abiu.” ⁵ Tomas nug aureun, “Dubanou Ban, nait uzan unamoroi ig i abiu. Ig erunai nait uzan gonugau abu abe mamam?” ⁶ Yesus nug koli aureun, “Iz sag iz abu, iz sag iz petak ze zebigeg, iz sag iz doropag awau muzmuz dabun zebigeg. Du in go mekai dareu siabun abu tub eiman siabun iborain tam, izal wanim eiman tutak simau. ⁷ Ag ulis iz abe milemen aba, izal mekai han abe muramamen. Ulis ag go abe maimai, ameag nug go pemen.”

⁸ Pilip nug aureun, “Dubanou Ban, ig memenig abai migemen, go igual oigeb petak amam.” ⁹ Yesus nug aureun, “Pilip, ziwass asiu pet iz ag abai daremin, na iz abe milab tam ta? Du in go iz peileun, go izal mekai peun. Guzenaimai, na einen mekai abai migen em? ¹⁰ Pilip, iz mekai al darem, mekai go iz ibail dareu, go nait ounab petak ab tam ta?”

Yesus nug gonugau tapaimaraneu dudu awareun, “Iz ag ze e ulis awarem, go izal dabeleu eiman awarab tam. Izal mekai go iz ibail daimai,

gonugau salau mai dareu. ¹¹ Iz Mekai al darem, Mekai han iz ibail dareu en agal oiagab petak an. Tam aba, iz gugeg manem pianemen dabilan. Go agal oiagab petak abun asai maramau. ¹² Iz ag petak pet awarem, duailel inen iz en oiagab petak emen duailel go ag iz gugeg macanem sul mamamen. Iz mekai dareu wag siai, gonun, petak pet, agen iz zilacileimai, gugeg banban pet mamamen. ¹³ Ag izal duailel, gonun, ein igul mabun ailamamen iz igul go mai. Guzenebi, nag nug gonugau memeg nugau gusig abai maramau. ¹⁴ Ag izal duailel, gonun, ein ece wabun, ailebi, izan ag marai.”

Yesus nug Ah Wes palautabun gonugau tapaimaraneu dudu baib mareun.

¹⁵ Yesus nug kolital awareun, “Ag agal oiagab iz en noumanemen aba, ag izal kasai ze go sesamoramamen. ¹⁶ Iz izal mekai auremin, go nug ag isanarabun Ah Wes maramau. Go ag abai muzmuz damau. ¹⁷ Ah Wes gue go petak ze maneu. Em e ebuan duailel ag go i uminamamen, einen, ag go i pianemen, ag go i abe macanemen. Bo, ag izal zaiar, ag go abe memen, einen, go ag abai dacaneu, gonun, ag abai damau.

¹⁸ Iz ag utaremin, aunagul sul agtal i damamen, iz ag waiagab koli alai. ¹⁹ Ziwas hogu dai dai, em e ebuan duailel ag iz koli i peilamamen. Bo, ag izal tapaimaranem dudu tutak agen iz peilamam. Iza awau darem sul, ag han awau damamen. ²⁰ Ziwas go zumau ziwas ebu, ag abe mamamen, mekai iz ibail dareu, iz ag abai darem, ag han iz ibail daremen. ²¹ Du in go izal kasai ze doimai, suban

sesamoraneu, du go gue iz en ougab noumeu. Gonun, izal mekai nug han du go en ougab noumau. Iza han izal oiab nug du go en noumemin, iz iza en go abai murai.”

²² Go guzenina, tapaimaraneu du tub wanib Zudas, go Zudas-Iskariot tam, go nug aureun, “Dubanou Ban, einen ig nait tapaimiganem dudu nagtal abai migemen, abe mizamam, bo, em e ebuan duaillel na i peizamam?” ²³ Yesus nug koli aureun, “Duir in gonugau ougab iz en noumeu, izal ze sesamoramau, izal mekai nug du go en ougab noumamau. Iz mekai dual du go waugab alaimai, go al muzmuz damam. ²⁴ Du in go iz en ougab noumab tam, go izal ze i sesamoraneu. Ze e ag doi daremen, ze go izal tam, go Mekai nugtal iz palautilena, alemin nugau ze.

²⁵ Iz ag abai em e ebu daimai, ze go unum awaremin. ²⁶ Izal mekai nug gonugau Ah Wes izal empip oimai, ag isanarabun palautaba, alamau. Gonug alaimai, igul unum abai maramau. Gonug agal dabeleu asai maraba, ag getal awaremin ze koli dabilamamen.

²⁷ Iz ag utarai unamoroi, gonun, izan ag oiab selai dabun ze awaramoroi. Iz oiagab selai dabun igul ag marem. Izal oiagab selai dabun igul go em e ebuan duaillel agen ag maranemen sul tam. Ag esilakaimai, oiagab eg usalaba, uminian. ²⁸ Iz utarai unabun ze e awaremin domen. Iz unaimai, koli ag waiagab alai. Agal oiagab iz en noumanemen, go nug agal oiagab siksikamau, einen, iz izal mekai dareu wag siai. Go banou pet, go nug iz unum zilacile dareu. ²⁹ Iz ze e ulis awarem, ziwias

go i zuau dareu, ag awarem, aiu ses igul go zuba, agal oiagab petak amamen.

³⁰⁻³¹ Iz ag abai ze ban i marai, einen, em e guma-neu du aseu. Gonug iz zilacilabun gusig tamacag, bo, em e ebuan duaillel abe mamam izal oiab nug mekai en noumaimai, ein igul mekai nug ailina, iz guzenanem.

Asebiag, ig utei unab.”

15

Yesus go wain a sul.

¹ Yesus nug en eneun, “Iza wain a sul. Izal mekai go wain wai atag du. ² Izal a ebeg ebu dab naliu i macaneu, go mekai nug kuatai hiacaneu. Ein a ebeg dab naliu macaneu, go nug itaraimai, a ebe ipal oi hiacaraimai, hogu hogu kitkuataba, dab naliu asiu mamam. ³ Ag ze e marena, domen, gonun, go nug agal unu unum uluseun, ag unu tamacag. ⁴ Ag iz ibail zoi pezile damamen, iz han ag abai pezarai dai. A ebeg tub go nugtal dab mabun iborain tam, go a bigeg ebu pezai daimai, petak dab macaneu. Igul go sul, ag iz ibail pezile damamen, ag salau naliu mebi, Uwait ougab siksikamau.

⁵ Iza wain a, ag wain ebeg. Duair in go iz ibail pezile damau, izan han go al dai. Go dab asiu mamau. Ag iz ibail i pezile damamen, ag igul tub mabun iborain tam. ⁶ Du in iz ebi lab ibail pezile i damau, go a ebeg kuatanem sul kuatebi, meu maba, ebeg go oimai, ab ebu hamacebi, ilaramau. ⁷ Agen iz pezilebi, izal ze ag ebalagab pezarai

damau, agal dabeleu eiman ein ece wabun kan-abamamen, go ag umamen. ⁸ Izal tapaimaranem du naliu, go izal ze duaillel awaramau, go izal mekai gonugau wanib ulagwag banou mamau. Go guzenamamen, ag izal tapaimaranem duaillel pet usalebi, Uwait nugau ougab siksikamau.

⁹ Mekai nug iz en ougab noumeu sul izan han ag en oiab noumanem, gonun, ag iza waiab dabi, iz ag en oiab noumai. ¹⁰ Iz izal mekai nugau kasai ze sesamoremin, go muzmuz gonugau ougab iz en noumeu sul, ag izal kasai ze sesamorebi, izal oiab ag en muzmuz noumai. ¹¹ Iz ag en izal oiab siksikai dareu. Iz ze go agal oiagab, izal oiab sul usalabun awaremin. Gonug, agal oiagab banban pet siksikamau. ¹² Izal kasai ze enai, iz ag en oiab noumem sul, agen han duaillel ipal en oiagab nouman. ¹³ Du tub nug gonugau zaug isanurabun gonugau enib dudu ipal marena, goagen webi, noumaba ig abiu go petak go gonugau zaug en ougab noumeun. Oiagab noumabun igul go nug oiagab noumabun igul ipal unum zilacorou. ¹⁴ Ag izal kasai ze awaremin sultal sesamoramamen, go ag izal zaiar. ¹⁵ Ulis izan ag salau dudu aimai i awarai. Salau du go gonugau gumaneu du gonugau dabeleu i abiu. Bo, ein ze izal mekai nug aileun, go ag unum awaremin, gonun, ag izal zaiar awarem.

¹⁶ Agen iz ag abai dabun aimai tapai milab tam, izanag ag izal tapaimaranem dudu tapai maremin. Agen beteiban, ee ug bebi, ee asiu mabun tapai maremin. Ee go muzmuz damau. Ag izal tapaimaranem dudu, gonun, ein ece wabun mekai aurebi, go nug ag maramau.

17 Guzenaimai, iz ag kasai ze go gusig awarem sesamoran. Ag tutak tutak agal zaiagar en oiagab nouman.”

Em e ebuan duail el agen Yesus nugau tapaimaraneu dudu gasag maramam.

18 Yesus nug koli eneun, “Bo, em e ebuan duail el agen ag gasag marebi ag koli dabilan, igul go amegai iza guzental gasag milemen sul ag ebalagab han guzental guzenamam. 19 Ag em ebuan duail el pet zob, duail el go agen ag en oiagab noumem zob. Bo, ag duail el go sul tam. Einen, izan ag em e ebuan tapai maremin, gonun, em e ebuan duail el agen ag semaramam. 20 Ze tub amegai awaremin dabilan ‘Salau du go gonugau gumaneu du zilacurabun iborain tam’. *Zon 13:16*

Ag iz eg milemen sul ag han eg maramam. Bo, duail el go agen izal ze sesamoremenin zob, agal ze han sesamore zob. 21 Ag izal duail el, gonun, igul go ag ebalagab guzenamam. Em e ebuan dudu, du go nug palautilena, alemin ag go i abiu.

22 Iz alai, dudu go agal igul eg en i awaremin zob, ag igul eg guzenemen en ze mui i daremen zob. Agal igul eg macanemen, go ag iz gasag heilemen. Bo, ulis ag abiu, ag iz gasag heilemen, gonun, agal igul eg wagemabun iborain tam. Gonun, ag ze mui damamen. 23 Duail el inen agen iz gasag milamam ag izal mekai han gasag himamen. 24 Iz ag ula igul ipal dudu agen mabun iborain tam memin. Ag izan gugeg go memin i pemen zob, ag ze mui i daremen zob. Bo, izan salau memin uligaimai, agen ig mekai dual gasag heigemen. 25 Igul go agal kasai ze ebu sikut wai memen petak zou.

‘Duaillel ag iz gaul gasag heilemen.’ *Buk Song 69:4*

²⁶ Ah Wes izal duaillel isanarabun mekai al dareu, izan ag waiagab palautemina, alamau. Go Wes nug Uwait en petak ze macaneu. Go mekai al dareu alamau. Gonug alaimai, izal ze araog mamau. ²⁷ Ag han iz salau bibegwemin ebu iz ibail daremen, gonun, agen izal ze oimai, duaillel ipal awaramamen.”

16

¹ Yesus nug gonugau tapaimaraneu dudu koli awareun, “Iz agal oiagab petak emen i utabun aimai ze e awaremin. ² Dudu agen ag igul eg mai daremen aimai, agal gotulanemen zauan zamaramam. Ziwas zumau ziwas ebu, dudu agen ag ugarebi, noumamamen. Ag igul go guzenamam, agen ig Uwait nugau salau naliu moroi darem aimai ze mamam. ³ Igul eg go ag ebalagab guzenamam dudu ag iz izal mekai dual i abe migemen. ⁴ Iz ze e awarem, aiu ses ziwas igul tub zumau go ebu guzenebi, ag ze e koli dabilamamen. Iz ze go getal awarab tam, einen, iz ag abai daremin.”

Ah Wes nugau salau.

⁵ Yesus nug koli eneun, “Ulis iz du go nug palautilena, aletin gonugau uzan koli unamoroi, ag ula, du tub nug na erueim unamau aimai ailab tam. ⁶ Ulis iz ze go awarem, go nug agal oiagab eg pet mareu. ⁷ Iz ze e awaremin go petak pet. Iz utarai unai, go ag isanaramau. Iz i unai, ag isanarabun du i alamau. Iz wanemin, izan ag isanarabun Ah Wes palautemin, alamau. ⁸ Go alaba, go nug em e ebuun duaillel agal igul eg macanemen araog maraba, tuguiai dabun igul mui, Uwait

nugau sisia rabun igul mui, suban abai maramau. ⁹ Gonug agal igul eg macanemen araog maramau, einen, ag iz en oiagab petak ab tam. ¹⁰ Gonug ag tugui ai dabun bigeg abai maramau, einen, iz izal me kai dareu wag siai, ag iz koli i peilamamen. ¹¹ Sisia rabun igul han abai maramau, einen, em e gumaneu du, Satan, go me kai nug gonugau igul eg unum sisiai moroimai, go ze mui eu.

¹² Iz ze asiu awarabun iboin, bo, ag ulis ze unum abe mabun iborain tam. ¹³ Aiu ses Ah Wes go alaba, go nug Uwait nugau petak ze ag araog abai maramau. Gonugau dabeleu eiman ze i awaramau. Gonug ze Uwait nug ebuan alaneu ag awaramau. Gonug han ein igul aiu ses zumau ag awaramau. ¹⁴ Izan go ein ze auremin, oimai, ag awaramau, gonun, go nug izal wanim ulapwag milamau. ¹⁵ Ein ece me kai nugau ebeg ebu dareu go izal, go en iz awarem, ein ze izan Ah Wes moromin, go nug ag awaramau.”

Yesus nugau tapaimaraneu dudu dabeleu asiu omen.

¹⁶ Yesus nug koli eneun, “Ziwas ipal dai dai, ag iz koli i peilamamen. Ziwas ipal maziaba, ag kolital iz peilamamen.” ¹⁷ Tapaimaraneu dudu ipal agzozou enemen, “Ze go aneun, zebigeg einen aneu? Gonug ig aigaimai, ‘Ziwas ipal dai dai, ig go i pimam eu, ziwas ipal maziaba, ig go kolital pimam’ aigeu. Kolital aigeun, ‘Go einen, iz izal me kai dareu wag unai.’ ” ¹⁸ Go koli koli kanabemen, “Go ein ze aigamoroi aimai, ‘Ziwas ipal’ eu. Ig gonugau ze meu bigeg abe mab anmem.”

¹⁹ Yesus nug gonugau tapaimaraneu dudu agen ze go en kanabai auraporo i abe maimai, awareun,

“Iz enai ze memin, ‘Ziwas ipal dai dai, ag iz koli i peilamamen, ziwas ipal maziaba, ag iz kolital peilamamen,’ ze go en agzozou kanabemen ta? ²⁰ Iz petak pet awarem, ag oiagab eg waba, ag weinamamen. Guzenebi, em e ebuan duailel go siksikamam. Ag, izal duailel, oiagab eg wamau, bo, agal oiagab koli naliu usalaba, siksikamamen. ²¹ Air tub go mogoi soligwabun go ougab eg waneu. Einen, go mu banou wabun ziwas waugab zoimai dareu. Bo, go mogoi soligwaimai, go koli mu go en i dabilaneu. Mogoi go en siksikaneu. ²² Igul go sul, ag ebalagab zumau. Ulis ag oiagab eg weu, bo, iz ag koli uligaremin, agal oiagab naliu usalaba, siksikamamen. Siksikamamen go du tub nug agal oiagab ougan oi heiabun iborain tam. ²³ Ziwas go zumau ziwas ebu, agen iz ece tub en i ailamamen. Iz petak pet awarem, ag izal duailel, ein ece wabun mekai auramamen, go nug maramau. ²⁴ Getal daremun alai alai ulis, ag izal wanim pataimai, ece tub wabun i auremen. Ulis ag aurebi, go nug maraba, umamen. Guzenaimai, ag banban siksikamamen.”

Yesus nug em e ebuan gusig zilacoroun.

²⁵ Yesus nug koli gonugau tapaimaraneu dudu awareun, “Iz ulis tatau ze eim awarem. Ziwas petak zumau ziwas ebu, tatau ze eim i awarai. Mekai en araog awarai. ²⁶ Ziwas go ebu, ag izal wanim pataimai, ece tub wabun mekai auramamen. Iz gusig mui, gonun, agen izal wanim pataimai, mekai aurebi, go nug doimai, agal ze sesamorau. Guzenebi, izan ag en go i aurai. ²⁷ Iz Uwait al daimai, aletin en agal oiagab petak

emen. Ag han agal oiagab iz en noumemen, gonun, mekai nug han ag en ougab noumeu. ²⁸ Iz izal mekai dual daimai, em e ebu alemin. Guzenaimai, ulis iz em e uteimai, koli izal mekai dareu wag siai.”

²⁹ Guzenai awarina, Yesus nugau tapaimaraneu dudu agen auremen, “Ulis, na araog ze mem, tatau ze eim migab tam. ³⁰ Ulis ig abe mem na ece unum abiu, na du tub nugau dabeleu unum abe macanem, gonun, na gonugau ze i kanabamam. Go en igual oigeb petak eu, na Uwait nug al daimai, alemen.” ³¹ Yesus nug koli awareun, “Ag ulis agal oiagab petak eu! ³² Bo, ziwass waigeb zoi dareu, petak pet, ulis zoi dareu, dudu ipal agen ag unum zamarebi, beu beu agal uzan uminai telitelihamen. Ag iz utilai wanebi, izaseu tutak tapai dai. Bo, iz tutak i dai, einen, izal mekai go iz ibail dareu. ³³ Iz ag ze go agal oiagab oug selai dabun awarem. Em e ebu ag uhu banban oimai, oiagab eg wamau. Bo, ag gusig tapai dacan, einen, iza em e ebuan gusig unum zilacoromin.”

17

Yesus gonugau tapaimaraneu dudu isanarabun en Uwait aureun.

¹ Yesus ze go gonugau tapaimaraneu dudu awaraimai, Mesgai wag ameitaimai, Uwait auraimai, eneun, “Mekai, ziwass ulis zou, nait mogoi nugau wanib ulagwag banou moren, guzenemen, nan nug han nait wanim ulapwag banou mizamau. ² Na duaillel e unum gumarabun gusig

go moromen guzenaimai, nagen duaille go moromen go nug awau muzmuz dabun gusig maramau. ³ Awau muzmuz dabun zebigeg go, duaille agen Yesus Kristus na ibaiz ereg abe marem. Na tutak, na Uwait, na Yesus Kristus palautina, aleun abe memen.

⁴ Iz em e ebuan duaille nait gusig, wanim ulapwag mui ereg abai maremin. Iz na nait salau mabun palautilemen go unum poemin. ⁵ Mekai, getal em e usalab tam ebu, iz na ibaiz daimai, wanim ulapwag mui daremin. Ulis nait amen ebu wanib go ulapwag mui koli milemen, iz na ibaiz dai.

⁶ Iz nagtal em e ebuan duaille tapai maraimai, iz milemen, nait gusig abai maremin. Getal duaille go nait tapai maremen daremen, na iz milemen, goagen nait ze sesamoranim. ⁷ Go ulis abe memen ece unum iz milemen, go na eiman aleun. ⁸ Nait ze ailemen, unum awarina omen. Go abiu go petak iz na ibaiz daimai, alemin. Na palautilena, alemin en goagal oiagab petak eu.

⁹ Iz go en na aizem, iz em e ebuan duaille en aizab tam. Bo, duaille e nagtal iz milemen en aizem, einen, duaille go nait. ¹⁰ Izal duaille go nait, nait duaille go izal. Duaille ipal go izal duaille agal igul uligaimai, go abe mamam izal wanim ulapwag mui.

¹¹ Iz em e ebu ban i dai. Ulis iz na darem wag siabun darem, bo, go em e ebu damam. O mekai, nait igul naliu pet, na duaille go gumaraimai, nait gusig iz milemen gusig go nug, go gusig maremen, damam. Guzenemen, igual oigeb tutak darem sul, go han oiagab tutak mai damam. ¹² Iz go

abai daimai, gusig go na iz milemen eiman gumaranem. Iz suban gumaremin, du tub utab tam. Tapaimaranem du go tutak nagen go oi abun abu daba, go oi amam. Go nait ze getal ananem petak zou. ¹³ Iz ulis na darem wag siamoroi. Em e ebu, iz ze go ag duabun anem, einen, izal oiab unum siksikeu sul go agal oiagab oug han guzentel siksikamam.

¹⁴ Iz nagen ze milemen awaremin. Go en em e ebuan duaillel agen go gasag maremenin. Einen, iz em e ebuan tam. Izal duaillel go han em e ebuan tam. ¹⁵ Iz na go em e ebuan imarai wag siabun aizab tam, na go isanarabun en iz aizem. Guzenemen, du eg Satan nug go eg i maramau. ¹⁶ Iz em e ebuan tam, gonun, go han em e ebuan tam. ¹⁷ Nait ze unum petak pet. Nagtal nait petak ze nug goagal oiagab oug gusig maraba, go nait duaillel tuguiai usalamam. ¹⁸ Na iz em e ebu duaillel ula ebu palautilena, aletin sul, izan han go em e ebuan duaillel ula palautaremin. ¹⁹ Iz go isanarabun izal enim unum na mizem. Guzenemin, go nait duaillel tuguianau pet damam.

²⁰ Iz go en tutak aizab tam, duaillel inen izal tapaimaranem dudu agen ze go awarina, doimai, goagal oiagab petak ai darem go han isanarabun en na aizem. ²¹ Izal dabeleu duaillel e unum goagal oiagab tutak mai damam. Mekai, na iz ibail darem, iz han na ibaiz darem sul guzenamam. Guzenaimai, go ig ibaig dabun iz aizem. Guzenebi, em e ebuan duaillel agen nagen iz palautilena, aletin en goagal oiagab petak amam. ²² Na iz wanim go ulapwag milemen sul, izan han go wanimag wag maremin, gonun, ig tu-

tak darem sul go han oiagab tutak mai damam. ²³ Iz go abai pezarai darem sul na iz ibail pezile darem. Guzenaimai, em e ebuan duail el abe mamam, nagtal iz palautileimai, nait ounab iz en noumanem sul, na han izal duail el en ounab nug guzental noumamam.

²⁴ O mekai, nagtal duail el go iz milemen iz na aizem, iz simai dai ebu go han iz ibail ereg si damam. Guzenaimai, getal em e patai mab tam ebu, na nait ounab iz en noumaimai, wanim go ulapwag milemen go pimam. ²⁵ O mekai, na igul naliu macanemen du, em e ebuan duail el go na abe mizab tam. Duail el e na iz palautilemen abe milemen, go sag petak iza eiman na abe mizem. ²⁶ Izan nait wanim go ebalagab araog mizemin kolital araog mizai. Guzenemen, na iz en ounab nug noumanem sul, goagen han dudu ipal en goagal oiagab nug noumaba, iz go abai dai.”

18

Dudu agen Yesus gusig patemenin.

¹ Yesus go Uwait aurai maziaini, gonugau tapaimaraneu dudu abai ze tub wanib Kidron eiman betemen. Ze go gasag gonugau tapaimaraneu dudu abai wai tub wanib Oliv wai ebu betemen. ² Zudas go Yesus gonugau iwai zaugul ebeagab ebu mabun du, go abiu Yesus wai go umkoskos gonugau tapaimaraneu dudu abai bitaneu. ³ Guzenaimai, Zudas nug Uwait ula dacanemen dudu banban ipal agal salau dudu mui, Parisi dudu agal salau dudu mui, Rom agal malai dudu mui imarai, ougem go betemen. Go al ipal mui, malaimanemen ecesab mui, oimai alemen.

⁴ Yesus gue igul go zuabun unum abe meun, gonun, go nug go waiagab beteimai, kanabareun, “Ag in itanai daremen?”

⁵ Goagen enemem, “Ig Nasaret uzanan Yesus itanem.”

Gonug awareun, “Go iz sag.” Zudas gue go abai ereg tapai dareun. ⁶ Yesus nug ‘Go iz sag’ awarina, go esilakaimai, uminaimai, em ebu alai nomen.

⁷ Go nug kolital awareun, “Ag in itanai alemen?” Goagen enemem, “Nasaret uzanan Yesus.” ⁸ Yesus nug awareun, “Iz amegai awaremin, go iz sag. Ag iz itanilemen aba, dudu e iz ibail darem utarebi, unamam.” ⁹ Ze go, go getal aneun guzental petak zuabun en awareun. Go getal ze meun, ‘Mekai, iz dudu e nagtal milemen du tub utab tam.’ *Zon 6:39*

¹⁰ Saimon-Pita nug gonugau maulzag huia oimai, Uwait ula dacaneu du banou pet nugau salau du wai aimai gonugau dabug gau naliu eiman kuatai heun. Salau du gonugau wanib Malkus. ¹¹ Yesus nug Pita gusig aureun, “Nait maulzag koli gonugau zo oug zulagai memen numau. Mu go mekai nug mileun, nait dabeleu iz mu go i wai em ta?”

Yesus Anas amegwab imai betemen.

¹²⁻¹³ Guzenaimai, Rom agal malai dudu mui, goagal gumaraneu du banou mui, Zuda dudu banban agal salau dudu mui, goagen Yesus gusig pataimai, ebeg us sil kiaimai, amegai Anas wau-gab imai betemen. Anas go Kaiapas nugau tanau. Kaiapas gue wai go ebu Uwait ula dacabun du banou pet dacabun moromen. ¹⁴ Go Kaiapas nug getal Zuda dudu banban enai awareun, ‘Du tutak

nug duaillel unum agal empip oimai, noumabun iboin' aimai awareun.

Pita nug 'Iz Yesus i abiu' eun.

(Matiu 26:69-70; Mak 14:66-68; Luk 22:55-57)

¹⁵ Saimon-Pita zaug Yesus nugau tapaimaraneu du tub al go Yesus sesamorai betemen. Uwait ula dacaneu du banou pet nug tapaimaraneu du tub go abe meun, gonun, go Yesus sesamoraimai, zaueim sieun. ¹⁶ Pita go uzaneim zau ogeiman tapai dareun. Tapaimaraneu du tub go nug koli uzaneim noimai, zau go og gumaneu air go nug Pita zaueim imai siabun aurina, imai sieun. ¹⁷ Guzenina, air go nug Pita aureun, "Na han du go nug tapaimizeun du ta?" Pita nug koli aureun, "Tam, iz gonugau tapaimaraneu du tam."

¹⁸ Ziwas go ebu ut malalai, gonun, go ebuan dudu mui, zau gumanemen dudu go ab zoroimai, ab ugei daremen. Pita go han beteimai, go abai ereg ab ugei dareun.

Uwait ula dacaneu du banou pet nug Yesus kanabeun.

(Matiu 26:59-66; Mak 14:55-64; Luk 22:66-71)

¹⁹ Ziwas go ebutal, Anas nug Yesus gonugau tapaimaraneu dudu en mui gonugau ze duaillel maraneun en mui, kanabeun. ²⁰ Yesus nug aureun, "Iz duaillel agal gotulanemen zaueim mui, Nou Zau banou zaueim mui, ze maranemin. Go ebu, Zuda duaillel unum alai gotulanemen, iz ze tub wage wageimai awarab tam. ²¹ Na einen iz ailem? Duaillel go izal ze domen na go awaren. Iz ein ze awaremin go abiu."

²² Yesus nug ze go aurina, malai du tub nug Yesus sibeg ebü waimai, eneun, “Na Uwait ula dacaneu du banou enai auranemen em ta?” ²³ Yesus nug koli du go aureun, “Iz ze polumaremin zob, ein polu ze memín aba duailel e awaren. Bo, iz petak ze mem aba, na iz einen sibe ebü iwem?”

²⁴ Guzenaimai, Anas nug Yesus ebeg us mui Uwait ula dacaneun du banou pet, Kaiapas wau-gab palautina, beteun.

Kolital Pita nug Yesus i abiu eun.

(Matiu 26:71-75; Mak 14:69-72; Luk 22:58-62)

²⁵ Saimon-Pita go tapai dareun empiptal tapai daimai, ab ugei dareun. Dudu ipal agen koli kanabemen, “Petak pet, na du go nug tapaimizeun ta?”

Gonug polumaimai, eneun, “Iz gonugau tapaimaraneu du tam.”

²⁶ Guzenina, Uwait ula dacaneun du banou pet nugau salau du tub zoun. Du go Pita nug dabug kuateun du Malkus nugau zaug nug zoimai, kanabeun, “Na du go mui ougem ereg daremen peizemin ta?” ²⁷ Pita nug koli eneun, “Tam pet tam. Iz du go i abiu.” Go guzenina ina, toi uleun.

Yesus Pailot ameg ebü imai betemen.

(Matiu 27:1-2, 11-14; Mak 15:1-5; Luk 23:1-5)

²⁸ Malai dudü agen Yesus Kaiapas nugau zau eiman imai aimai, emgasag go gumaneu du banou nugau zaueim imai betemen. Du go gue Rom emgasag ebuan. Go umaseu pet betemen. Zuda dudü banban agen du banou go nugau zaueim siab tam, einen, dabilemen go gonugau zaueim

simam, Uwait nugau ameg ebu unu mui usalaimai, Pasowa ee i zimam aimai guzenemen. ²⁹ Guzenaimai, go gue uzaneim gumei darena, Pailot nug uzaneim noimai, dudu kanabareun, “Du e nug ein igul meun ag uligaimai, imai alemen?” ³⁰ Goagen koli enemem, “Go igul eg mab tam zob, ig go na wautab i imai alem zob.”

³¹ Pailot nug awareun, “Ag go imai beteiban, agal kasai ze sesamoraiban, gonugau igul eg meun uligan.” Guzenina, Zuda agal dudu banban agen koli enai auremen, “Iguale ebeig nug du tub wemun, noumabun iboin tam. Igul go Rom agal.” ³² Getal Yesus nug nugen noumabun ze maimai, igul go eiman noumabun aneun. Gonugau ze ulis petak zuamoroi.

³³ Guzenaimai, Pailot go koli zaueim simai, Yesus ulorona, sina, kanabeun, “Na Zuda duaillel agal gumarabun du banou king ta?” ³⁴ Yesus nug koli aureun, “Ze go anem nait dabeleu eiman ta, dudu ipal agen na aizemen iz ailem ta?” ³⁵ Pailot nug koli aureun, “Na iz Zuda du dabelem ta? Na erunemen ze iz i abiu. Nait duaillel mui, Uwait ula dacanemen dudu banban mui, agtal na iz waiab imaiz alemen. Na erunemen? Iz ailen.”

³⁶ Yesus nug eneun, “Izal gumabun uzan em e ebu i dareu. Tam pet tam. Izal gumabun uzan em e ebu dareu zob, izal sesamilanemen dudu agen izal eiman isanileimai, alalebi, iz Zuda dudu agal ebeagab i milem zob. Bo, izal gumabun uzan em e ebulan tam.” ³⁷ Guzenina, Pailot nug koli kanabeun, “Guzenaimai, na uzan tub eiman gumarabun du banou petak ta?”

Yesus nug koli aureun, “Ze go nait dabeleu ebu zou go petak. Izal anikai nug em e ebu go enegun soliciweun. Iz petak ze mem, go izal salau. Duair in petak ze sesamoraneu, go izal ze duacaneu.”
³⁸ Pailot nug Yesus aureun, “Petak ze, go ein ze pet?”

Pailot nug Yesus a gegeulanau ebu asai mabun awareun.

(Matiu 27:15-31; Mak 15:6-20; Luk 23:13-25)

Pailot nug ze go auraimai, go koli uzaneim Zuda dudu daremen ebu noimai, awareun, “Iz du e nug igul eg tub meun piab tam. ³⁹ Bo, ag abiu igual igul, iz umkoskos wai tutak tutak ebu, Pasowa Imabun Ziwas Zobu ebu, du tutak hiacaranem zau oug dareu utena, unaneu. Gonun, ag dabelen iz ‘Zuda duail el agal gumarabun du banou’ utei maremin, unamau ta?” ⁴⁰ Goagen koli Pailot gusig kagagai ulaimai, enem en, “Tam pet tam. Go tam. Barabas utemigemen, unamau.” (Barabas go zob du eg tub.)

19

¹ Guzenai aurina, Pailot nug gonugau malai dudu Yesus imai busil esalausul wabun awarina, busil esalausul omen. ² Malai dudu agen us kulam mui oimai, kukotoimai, gonugau gagalig ebu kulai moromen. Guzenaimai, tibur galau naliu king nugau sul oimai, arugai moromen. ³ Go waugab alaimai, koli koli ze biabial kuai auremen, “Na Zuda duail el gumarabun du banou king umkoskos damam!” Guzenai auraimai, sibeg pouai hem en.

⁴ Pailot nug koli uzaneim noimai, duailel awareun, “Ag uligan. Iz go uzaneim ag ameagab ebu imai alem, go ag abe mamamen iz du e nugau igul eg tub meun piab tam.” ⁵ Guzenaimai, Yesus us kulam king nugau *hat* sul mui, tibur galau gulin mui arugaimai, uzaneim nuna, Pailot nug awareun, “Ag anemen du e uligan.”

⁶ Guzenai awarina, Uwait ula dacanemen dudu banban mui, Nou Zau banou gumanemen dudu mui, goagen Yesus uligaimai, Pailot gusig ze auremen, “A gegeulanau ebu wai memen, noumamau. A gegeulanau ebu wai memen, noumamau.”

Guzenina, Pailot nug awareun, “Agenag oiban, a gegeulanau ebu asai macan. Iz go wemin, noumabun igul eg tub go nug meun i pem.” ⁷ Bo, goagen koli Pailot auremen, “Igal kasai ze nug guzeneu, du go noumamau, einen, nugtal ‘Iz Uwait nugau Nag’ aimai ze meun.”

⁸ Pailot gue ze go doimai, banban umineun. ⁹ Guzenaimai, Pailot nug koli zaueim simai, Yesus kanabeun, “Na eru uzanan?” Go guzenai aureun, bo, Yesus nug ze tub koli aurab tam. ¹⁰ Pailot nug Yesus koli aureun, “Na einen iz ze milab utem? Na abiu tam ta? Dudu banban agen iz gusig milemen. Iz na utizemin, unabun iboin. Na a gegeulanau ebu niwemin, noumabun iboin.”

¹¹ Yesus nug koli aureun, “Na iz a gegeulanau ebu asai heilabun anem, go Uwait nugtal gusig go mabun mizeun. Bo, du in nug iz imaileimai, nait eben ebu mizeun, du go nugau igul eg nug nait igul eg unum zilacoroi dareu.” ¹² Pailot go Yesus nug ze go mina, doimai, ein abu eiman Yesus utemin, unabun aimai dabeleun. Bo, duailel agen koli

guzenai ulwemen, “Na du go utemen, unamau, na Sisar nugau zaug i damam. Du in nugtal go iz gumarabun du banou eu, go Sisar nugau iwai zaug.”

¹³ Pailot gue ze go doimai, Yesus imai aimai, noi ze sisiaranemen biz ebu hoboun. Empip go Hibru ze eim Gabata anemen. (Ze zebigeg ‘ai biz’.)

¹⁴ Pasowa zobu piabun gil tuaba zumau, gonun, go ulis sul goagal ece suban macanemen. Am ban ula ebu, Pailot nug duailel awareun, “Agal gumarabun du banou uligan.”

¹⁵ Goagen koli ulwemen, “Webi, noumamau! Webi, noumamau! A gegeulanau ebu webi, noumamau!”

Pailot nug awareun, “Ag dabilan izan agal gumaraneu du banou a gegeulanau ebu wemin, noumamau ta?”

Uwait ula dacanemen dudu banban agen enem, “Ig gumiganeu du tub i dareu. Sisar tutak go igual gumiganeu du banou.” ¹⁶ Go guzenina, Pailot nug Yesus a gegeulanau ebu webi, noumabun malai dudu ebeagab mareun.

Yesus a gegeulanau ebu asai memen.

(Matu 27:32-44; Mak 15:21-32; Luk 23:26-43)

¹⁷ Go Yesus imai betena, nugtal gonugau a gegeulanau gamai aimai, ban uzan uteimai, em tub wanib ‘Eb Gagilig Gulam’ em manam ebu sieun. Hibru ze eiman uzan go Golgota anem.

¹⁸ Guzenaimai, uzan go ebu, a gegeulanau ebu asai memen. Dudu aliag go han Yesus al ereg a gegeulanau beu beu tubaim tubaim asarai memen. Yesus gue dudu go ula asai memen.

19 Pailot nug sikut tub guzenai wai meun, 'Nasaret uzanan Yesus. Zuda duaillel agal gumaraneu du banou, king.' Guzenai sikut waimai, a gegeulanau ebu asai memen gonugau tabauguab wai meun. 20 Go ban uzan waugab, Yesus asai memen. Guzenina, duaillel asiu agau go sikut weun Yesus nugau tabaugwab wai meun nanalemen. Sikut go Hibru ze, Rom ze mui, Grik ze eiman mui, weun. 21 Guzenina, Uwait ula dacanemen dudu banban agen Pailot auremen, "Na einen du go gue Zuda duaillel gumaraneu du banou king aimai sikut wai memen? Nugtal 'Iz Zuda duaillel gumaranem du banou, king', eun. Na einen guzenai sikut wai mab utem."

22 Guzenina, Pailot nug koli awareun, "Izan ein ze sikut wai memin go iboi, guzentel damau."

23 Malai dudu agen Yesus a gegeulanau ebu asai maimai, gonugau tibur galau iwanarai sag doumaimai, tutak tutak omen. Gonugau tibur galau huia arugeun han omen. Tibur galau tutak go huia unum sopwemen. 24 Malai dudu agen agzozou enemem, "Tibur galau go i bigagan. Ig onanem aiwag oimai, onaimai, piabun in nug umau." Guzenaimai, ze go getal sikut wemen petak usaleun.

'Agen izal tibur galau agzozou doumai omen. Izal tibur galau huia en onanem aiwag onaimai, omen.'

Buk Song 22:18

25 Yesus nugau a gegeulanau waugab gonugau anag mui, gonugau anagiag Klopas nugau wau wanib Maria mui, Magdala uzanan Maria ereg, go go ebu tapai daremen. 26 Yesus nug gonugau anag mui gonugau tapaimaraneun du go en ougab

noumaneu abai piaraimai, anag guzenai aureun, “Anikai, du e, go nait nan pet.” ²⁷ Guzenaimai, koli tapaimaraneun du go aureun, “Air e, go nait anan.” Guzenina, ziwias go ebutal, Yesus nugau anag tapaimaraneun du go nug gonugau zaueim imai betei mina dareun.

Yesus noumeun.

(Matiu 27:45-56; Mak 15:33-41; Luk 23:44-49)

²⁸ Yesus go abiu ulis Uwait nug em e ebu salau mabun aureun, salau unum mazieun. Guzenaimai, Yesus nug eneun, “Iz ze usegiweu.” Guzenina, ze go getal Uwait nugau agau ebu aneun guzental go petak zou. ²⁹ Ee tebil tub wain ze munug mui waugab dareun, gonun, go ece tub ambig sul oimai, wain ze munug go oug suaimai, a umag ebu maimai, gonugau ogusau ebu memen. ³⁰ Yesus gue wain ze munug go zaimai, eneun, “Ulis salau go maziai dareu.” Guzenaimai, go gonugau dug kuai nuna, gonugau wes utei waneun.

Rom agal malai dudu agen Yesus nugau gasag ebu malai sil wemen.

³¹ Guzenina, Zuda agal gumaranem dudu banban agen a gegeulanau ebu asarai memenin dudu aramag kikikukarebi, pigai noumebi, imarai unabun Pailot auremen. Ziwias go ece suban macanemen ziwias, gonun, go guzenai kanabemen. Goagal Imabun Ziwias Zobu tuaba, gonun, dudu goagal enimag utarebi, ziwias go ebu a gegeulanau ebu dabun iboin tam dabilemen, gonun, guzenemen. ³² Guzenaimai, malai dudu agen beteimai, dudu aliag go Yesus dual asarai memen aramag kikikukaremen. ³³ Bo, Yesus go

noumina, uligaimai, gonugau arab kukalab tam.
³⁴ Bo, malai du tub nug gonugau malai sil Yesus
 nugau gasag ebu wina, pigai eseu ze mui nuna,
 pemenin. ³⁵ (Du nugtal igul go guzenemen peimai,
 eneun, “Igul go petak usaleun.” Go nugtal abiu go
 petak ze sag macaneu. Gonun, ag han agal oiagab
 petak an.) ³⁶ Igul go guzenemen go getal Uwait
 nugau agau ebu aneun, petak usaleu. Guzeneun,
 ‘Goagen gonugau arab tub i kuamam.’ *Kisim Bek*
12:46

³⁷ Ze tub getal Uwait nugau agau ebu han eneun,
 ‘Duaillel du go malai sil wemen sug gul mui pima-
 men.’ *Sekaraia*
12:10

Yesus nugau enib noumeun aizau oug hemen.
(Matiu 27:57-61; Mak 15:42-47; Luk 23:50-56)

³⁸ Go guzenina, du tub gonugau wanib Zosep,
 go Arimatea uzanan, go Yesus nugau noumeun
 enib a gegeulanau ebuan oi unabun zoimai Pailot
 aureun. Zosep go han Yesus nugau tapaimara-
 neun du, bo, go Zuda agal gumaranemen dudu
 banban uminaraimai, go Yesus en ougab petak
 eun wageimai meun. Pailot nug ‘io’ aurina, go
 betei, Yesus nugau noumeun enib a gegeulanau
 ebuan oun. ³⁹ Nikodemus du gue go getal Yesus
 piabun umaum beteun, go han alaimai, Zosep al
 Yesus nugau noumeun enib wabun beteun. Go a
 ze tub sous naliu zuaneu oimai, beteun. A ze go
 gonugau uhu houhou ainarai *30 kilo* sag. ⁴⁰ Dudu
 aliag go agen Yesus nugau noumeun enib oimai, a
 ze sous naliu zior aimai, tibur galau sil gonugau
 noumeun enib kulaimai, otoi memen. Igul go

Zuda agal dudu noumanem ob oug hiacarabun igul sul guzenemenin.

⁴¹ Yesus a gegeulanau ebu asai memen waugab, ekakai ougem tub dareun. Ougem go aizau ob awau tub elemen. Go oug getal du tub i memen.

⁴² Ziwas go ebu, Zuda duailel agal Imabun Ziwas Zobu zuna, aizau ob go waugab dareun, gonun, go Yesus imai betei aizau ob go oug hemenin.

20

Yesus koli ob ougan waseun.

¹ Ban Zobu ebu, umaum em ilai alina alina, Magdala uzanan Maria go Yesus ob ebu piabun beteun. Go beteimai, ai banou sil im go tapelai memen oi hemen uligeun. ² Go koli pigai, Saimon-Pita zaug Yesus nug gonugau tapaimaraneu du tub go en ougab noumaneu mui go waiagab beteimai, awareun, “Dudu ipal agen Dubanou Ban nugau noumeun enib ob ougan imai wane-men. Go eru ebu betei wageimai memen dareu ig i abiu.”

³ Guzenina, Pita zaug tapaimaraneun du go al asaimai, ob ebu betemen. ⁴ Du go Pita dual ereg pigai betemen. Du go nug Pita zilacoroimai, pigai go in amegai ob ebu beteun. ⁵ Go beteimai, ob waugab waulai noimai, aizau oug amet eun. Go tibur galau Yesus nugau noumeun enib kulai memen dareun peun. Go ob oug siab tam. ⁶ Saimon-Pita go ses zoimai, aizau oug simai, tibur galau go dareun peun. ⁷ Tibur galau tub gagalig ebu otoi memen han dareun uligeun. Tibur galau go beu beu i dareu, go du tub nug suban maneu sul guzenai mina, dareun. ⁸ Guzenina, du go

gue amegai ob ebu zoun go han aizau oug sieun. Go ecesab go peimai, gonugau ougab petak eun. ⁹ Ziwas go ebu, ag ze go Uwait nugau agau ebu go koli asamau aimai aneun suban abe mab tam. ¹⁰ Gonun, tapaimaraneun dudu aliag go koli uzan utei betemenin.

Magdala uzanan Maria nug Yesus uligeun.
(*Matiu 28:9-10; Mak 16:9-11*)

¹¹ Maria gue ob go waugab tapai daimai, manil mai dareun. Go manil mai daimai, waulai noimai, ob go oug ameg heun. ¹² Uwait nugau tibur aliag tibur galau ausiau mui go Yesus nugau noumeun enib gabuai memen ebu hobi daremen. Tub gagalig eiman hobi dareun, tub nug arab eiman hobi dareun uligeun. ¹³ Goagen Maria guzenai kanabemen, “Air, na ein en ounab eg wina manil mai darem?”

Gonug koli awareun, “Izal Dubanou Ban nugau enib oi wanemen. Iz i abiu eru ebu memen ab!” ¹⁴ Go guzenaimai, kekulaimai, Yesus tapai dareun uligeun. Air go gue Yesus nugau siameg uligaimai, abe mabun iborain tam, go ougab alia meun.

¹⁵ Guzenaimai, Yesus nug kanabeun, “Na ein itanaimai, manil mai darem?”

Maria gonugau dabeleu go wai gumaneun du nug guzeneu aimai, aureun, “Du banou, na gonugau noumeun enib oi betemen aba, gonugau noumeun enib eru ebu oi betei memen ailemenag, betei imai.” ¹⁶ Yesus nug aureun, “Maria.” Guzenina, Maria gonugau zeu doimai, kekulaimai, Yesus suban uligaimai, abe moroimai, Hibri ze eim eneun, “Rabonai.” Ze go zebigeg enai, ‘Igul abai miganem du’. ¹⁷ Yesus nug koli aureun,

“Iz izal mekai dareu wag i siau darem, gonun, na iz i patilen. Bo, na beteiba, izal tapaimaranemin dudu awaren, ‘Iz izal mekai dareu wag siamoroi. Go han agal memeag. Go izal Uwait, agal Uwait ereg.’ ”

¹⁸ Guzenai aurai mazicina, Maria nug beteimai, Yesus nugau tapaimaraneun dudu awareun, “Iz Dubanou Ban koli ob ougan waseun pemin.” Yesus nug aureun ze go tapaimaraneun dudu unum awareun.

Yesus gonugau tapaimaraneun dudu ameagab zuna, uligemen.

(Matiu 28:16-20; Mak 16:14-18; Luk 24:36-49)

¹⁹ Yesus nugau tapaimaraneun dudu go Zuda agal dudu banban uminarimai, goagal dacanemen zaueim im gusig gebeimai, daremen. Ban Zobu ebu, umaum, Yesus nug gonugau tapaimaraneun dudu ula zoi tapai daimai, awareun, “Ag agal oiagab selai damau.” ²⁰ Go guzenai awaraimai, gonugau ebeg wemen mui gonugau gasag eiman malai sil wemen sug gul abai mareun. Gonugau tapaimaraneun dudu go Dubanou Ban uligaimai, oiagab siksikemenin. ²¹ Yesus nug koli awareun, “Ag agal oiagab selai damau. Izal mekai nug iz palautilena, alemin sul izan han guzentel ag palautarem.” ²² Guzenai awaraimai, gonugau ogusau wes go ebalagab huaimai, eneun, “Agal oiagab oug Ah Wes on. ²³ Agen dudu ipal agal igul eg zilagai marebi Uwait nug han dudu go agal igul eg unum zilagai maramau. Bo, agen dudu ipal agal igul eg i zilagai marebi Uwait nug han goagal igul eg i zilagai maramau.”

Tomas nug Yesus uligeun.

²⁴ Yesus gonugau tapaimaraneun dudu ameagab ebu zoun ziwas ebu, gonugau tapaimaraneun du tub gonugau wanib Tomas, gonugau wanib tub Didimus, gue go abai dab tam.

²⁵ Go koli zuna, gonugau zaugul agen auremen, “Ig Dubanou Ban uligemun.”

Tomas nug koli awareun, “Bo, izal ame nug gonugau ebeg sug gul peimai, izal ebesil gonugau gasag oug malai sil wemen sug gul ebu maimai, go petak izal oiab petak anai.” ²⁶ Zobu tutak mazicina, ziwas tub Yesus nugau tapaimaraneun dudu go unum koli zaueim im gusig gebeimai, gotulai daremen. Ziwas go ebu, Tomas al ereg daremen. Im gusig gebemen, bo, Yesus go koli zoimai, gonugau tapaimaraneun dudu ula zoi tapai daimai, awareun, “Ag agal oiagab selai damau.” ²⁷ Guzenaimai, go nug Tomas aureun, “Nait eben izal gisan ebu maiba, izal ebe uligen. Na dabeleu asiu uteiba, nait ounab petak en.” ²⁸ Guzenina, Tomas nug Yesus aureun, “Na izal Uwait iz ulapwag mizanem, na izal Dubanou Ban.”

²⁹ Yesus nug aureun, “Na iz uligileimai, nait ounab petak em ta? Dudu ipal go iz peilab tam, goagal oiagab petak emen dudu go agal oiagab banban siksikamam.”

Agau e nugau zebigeg pet.

³⁰ Yesus nug gonugau tapaimaraneun dudu ameagab ebu gugeg beu beu meun, agau e ebu unum sikut wai mab tam. ³¹ Bo, Yesus go Kristus, du go Uwait nug gonugau duaillel koli imarabun

palautina, aleun, go han Uwait nugau Nag pet en agal oiagab petak abun aimai sikut wemin. Guzenaimai, ag go en agal oiagab petak amamen, ag awau muzmuz damamen.

21

Yesus nug gonugau tapaimaraneun dudu kwali sag ameagab ebu zoun.

¹ Ziwas ipal mazicina, Yesus nugtal koli Galili Ze Unig waugab gonugau tapaimaraneun dudu ameagab ebu zoun. ² Go ebu gonugau tapaimaraneun dudu guzenai daremen, goagal wanimag Saimon-Pita, Tomas (gonugau wanib tub Didimus), Nataniel (Nataniel go Kana uzanan Galili agaig ebuan), Zebedi nugau gelegul aliag mui, Yesus nugau tapaimaraneun dudu aliag han mui go ereg daremen. ³ Saimon-Pita nug gonugau zaugul guzenai awareun, “Iz karuk wabun bitamoroi.” Guzenina, gonugau zaugul agen auremen, “Ig ereg na ibaiz karuk wabun bitamam.” Guzenaimai, dudu go unum go tebil ebu simai, wanemen. Umaum go ebu go karuk tub wab tam. ⁴ Em ilai alina, Yesus go Galili Ze Unig gasag tapai dareun pemen. Bo, gonugau tapaimaraneun dudu agen Yesus du in dareu aimai, abe mab anmemen. ⁵ Guzenina, go nug kanabareun, “O, Zaiar, ag karuk ipal omen ta?”

Goagen koli auremen, “Tam pet tam. Ig karuk tub wab tam.” ⁶ Go nug koli awareun, “Agal karuk wanemen zo oiban, tebil gasag ebeag naliu eiman amacaimai, karuk ipal umamen.” Guzenina, goagen Yesus nugau ze sesamoraimai, goagal

karuk wanemen zo ebeag naliu eiman heimai, koli patai keuina, tebil wag zuabun iborain tam, einen, karuk asiu kapai dareun.

⁷ Guzenaimai, Yesus nug gonugau tapaimaraneun du tub go en ougab nug noumeu go nug Pita aureun, “Du go us nogoug ebu tapai dareu, go igual Dubanou Ban!” Saimon-Pita go agal Dubanou Ban us nogoug ebu tapai dareu aureun doimai, go gonugau tibur galau oi maimai, salau mai dareun pigai oi arugaimai, ban ze oug silikai noimai, ze asai beteun. ⁸ Tapaimaraneun dudu ipal go tebil ebu karuk zo kapai zoun mui, keuai ze gasag alemen, einen, us nogoug pulig tam.

⁹ Go gasag alaimai, ab elei dareun pemen. Ab go ebu, karuk ipal ab gel wag dareun mui, *bret* ab gasag dareun pemen. ¹⁰ Guzenina, Yesus nug awareun, “Ag karuk ipal ulis omen oi alan.” ¹¹ Saimon-Pita nug pigai tebil wag simai, karuk zo mui keuai gasageim aleun. Karuk banban asiu, 153 sag daremen. Karuk asiu zo kapai zoun, bo, zo karuk nug bigagab tam.

¹² Yesus nug awareun, “Ag ee zabun e zon.” Guzenina, gonugau tapaimaraneun du tub nug gusig maimai, ‘Na du in’ aimai kanaburab tam. Einen, go abiu go Dubanou Ban nug. ¹³ Guzenaimai, Yesus nug ab gasag zoimai, *bret* oimai, mareun. Go karuk han guzental mareun.

¹⁴ Yesus noumaimai, koli ob oug eiman waseun ziwass ebu amegai gonugau tapaimaraneun dudu zaueim daremen ebu ziwass aliag ameagab ebu usaleun. Ulis e guzeneun go ziwass ainarai ameagab ebu usaleun.

Yesus nug Pita ze tub kanaboroun.

¹⁵ Yesus gonugau tapaimaraneun dudu abai ee zaimai, Yesus nug Saimon-Pita kanaboroun, “Saimon, Zon nugau nag, na dudu e darem zillacaraimai, nait ounab iz en noumem ta?”

Gonug koli aureun, “Io, Dubanou Ban, na abiu. Na izal apai sul. Iz na en oiab siksikeu.”

Yesus nug aureun, “Na izal sipsip gelegul ee maren.”

¹⁶ Kolital Yesus nug kanaboroun, “Saimon, Zon nugau nag, na petak nait ounab iz en noumem ta?”

Gonug aureun, “Io, Dubanou Ban, na abiu. Iz na izal apai sul en oiab siksikeu.”

Yesus nug aureun, “Na izal sipsip suban gumaren.”

¹⁷ Kolital, Yesus nug kanaboroun, “Saimon, Zon nugau nag, na iz nait apan sul en ounab siksikeu ta?”

Pita go Yesus nug kolital ziwass ainarai kanaborona, gonugau ougab uhu ban usalina, aureun, “Dubanou Ban, igul unum na nagtal abiu. Na abiu iz na izal apai sul en oiab siksikeu.”

Yesus nug aureun, “Na izal sipsip gelegul ee maren.

¹⁸ Iz na petak pet aizem, na mogoi magun ebu, na eru ebu unabun dabeleimai, unanem. Aiu ses na ureg usalamam ebu, nait eben hemem, dudu ipal agen us sil kicizeimai, na uzan tub bitabun utamam ebu imaiz bitamam.” ¹⁹ (Yesus gue ze go aneun ein igul eiman Pita noumaimai, Uwait nugau wanib wag mabun aneun.) Guzenaimai, Yesus nug Pita aureun, “Na iz sesamilen.”

Yesus nug gonugau tapaimaraneun du tub en ougab noumeun nugau ze meun.

²⁰ Pita nug kekulaimai, Yesus nug tapaimaraneun du tub go en ougab nug noumeu, ses go waiagab zoi tapai darena, peun. (Getal Yesus dual ee zemen ziwass ebu du go nug waugab hobo daimai, kanabeun, “Dubanou Ban, du in nug na iwai zaunar ebeagab ebu mizamau?”) ²¹ Pita nug du go peimai, Yesus kanaboroun, “Dubanou Ban, du e go erunamau?” ²² Yesus nug koli aureun, “Bo, izal dabeleu iz go utemin daba, iz koli alai, na einen go en dabeleu asiu om? Na, iz sesamilen.” ²³ Guzenina, tapaimaraneun du go i noumamau aimai ze unum Yesus en oiagab petak emen du ailel ebalagab betena unum domen. Bo, Yesus nug go i noumamau aimai anab tam. Go guzeneun, “Bo, izal dabeleu iz go utemin, daba, iz koli alai, na einen go en dabeleu asiu om?”

²⁴ Yesus nugau tapaimaraneun du gotal go nug ulis igul go en ze maimai, gonugtal ze e sikut weun. Ig abiu gonugau ze e aneun, go petak pet.

Sikut e poabun ze.

²⁵ Yesus nug igul ipal asiu han meun. Bo, iz go igul ipal en ze tutak tutak agau ebu sikut unum wemin zob, izal dabeleu agau go asiu em e ebu dabun pip tamacag.

Uwait nugau Ze Naliu
The New Testament in the Kein Language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Kein long Niugini

copyright © 2005 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kein

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-01-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

7c8d8e69-f9a1-5ddf-9698-e3ef19204c55